

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Am manifestatio Dei donoru[m], sit contraria Humilitati in manifestante.
Cap. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

per intervalla, quandoque aliquot mensium, prosequatur, vñs ad hoc operã Patris Ludovici Consalvi de Camerã Lusitani, Domus Professæ Romanæ tunc Ministri.

Negari tamen non potest, sæpissimè Deum, inuitos quodammodò cogere seruos suos, vt aliqua de se dicant laudis materiam præbentia, tum vt iuuentur audientes, tum ob alios fines, sibi nõtos, vt constat ex historiis Ecclesiasticis, capite sequenti commemorandis. Sed & hoc ipsum, quod Dei serui, Deo posituè impellente, faciunt, sæpè redundat in eorum humiliationem & contemptum, arcano Dei consilio. Hinc enim & aduersarij Dei seruatorum, & alij rerum huiusmodi notitiam & experientiam non habentes, siue bono zelo mori, siue ex defectu experientie & plenæ cognitionis rerum Diuinarum, siue ab alijs inducti, occasionem arripiunt, salem manifestationem improbandi, carpendi, & apud alios traducendi. Quod seruis Dei eiusmodi magnam præbet humiliationis & meritorum materiam: præsertim, cum, vt ait Aristoteles, multa falsa, sint probabiliora veris. Ita enim sciunt aliqui proponere & colorare accusationes seruatorum Domini in hac materia, vt inexpertis id persuadeant tanquam malum, & alijs noxiu: & hac ratione, multa bona impediunt, quemadmodum incredulitas Iudæorum effecit, vt ne ipse Deus mira edere opera eam ob causam potuerit, teste Spiritu sancto, Matth. 13. v. 58. Deus tamen, qui dat cum tentatione prouentum, & qui seic ex lapidibus suscitare filios Abrahæ, & educere mel de petrâ, oleumque de saxo durissimo, facit, vt tales quoque aduersitates, diligentibus Deum cooperentur in bonum.

CAPVT DECIMVM.

An manifestatio Dei donorum, sit, in eo, qui illa alijs manifestat, contraria humilitati.

80. **P**rimâ specie videtur esse humilitati contraria, has ob causas. Primò, quia humilitas impellit ad occultanda Dei dona, nam, vt ait S. Prosper, humiles refugium quicquid boni operantur agnosci. Hinc Daniel Stylita infirmos à se sanitates beneficium petentes, mittebat ad Oratoriũ Reliquis sui Magistri Simeonis celebre, & ibi existentibus interim impetrabat eis sanitatem, vt ea non sibi absenti, sed illis Reliquis adscriberetur. Secundò, quia humilitatis actus est, optare malam de nobis aliorum opinionem. At manifestatio Dei donorum, præsertim miraculorum, conciliat opinionem sanctitatis, & abigit, si quæ erât, malam aliorum de nobis opinionem. Tertio, quia Christus, qui à se nos discere humilitatem voluit, & se & sua do-

na miraculosa occultabat, & occultari ab alijs voluit, etsi viderentur necessaria, saltem vtilia, vt pro Deo haberetur, & crederetur, ac cole-

retur. Hanc enim ob causam celebrem illam sui Transfigurationem, quoad videret, occultam esse voluit: Præcepit eis, inquit S. Matthæus, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec filius hominũ à mortuis resurgat, quod sanè illi nemini dixerunt in illis diebus, teste S. Luca. Et aliàs, cum omnes curasset, qui eum secuti erant, præcepit eis, ne manifestum eum facerent. Et cum curasset surdum & mutum, præcepit eis, ne cui dicerent. Et cum cæcis lumen restituisset, dixit eis: Videte, ne quis sciatis. Et cum leprosum tactu suæ manus mundasset, ait illi: Vide nemini dixeris. Imò præcepit Discipulis suis, vt nemini dicerent, quia ipse esset Iesus Christus. Et dæmonibus præcepit, ne eum manifestarent, & hominibus in quibus ij erant. Si ergo Christus sua dona miraculosa occultabat, etsi non esset superbia & vanitati, nec vlli peccato obnoxius, quantò magis homines puri, & peccatores expositi periculis vanæ gloriæ, eadem occultare debent, & in hac re Christi humilitatem imitari. Quarto, esto, sis magnus Dei seruus & plenus donis Sanctorum, tamen, vt docet S. Gregorius Papa, Sanctorum virorum est, bona, qua fecerint, occultare. Quintò, prima littera spiritualis Alphabeti est, vt ait S. Bonauentura: Amare nesciri, & pro nihilo reputari. At qui dona Dei propria, mira præsertim, manifestat alijs, hoc ipso ostendit se velle sciri, & pro Sancto reputari: quod directè videtur esse humilitati contrarium. Antequam hæc argumenta solutam;

Dico primò, dona talia narrare ob malum finem, scilicet ob superbiam vel iactantiam, aut vanitatem & laudum desiderium inordinatum, peccatum est. Res est certa, non negatur, probatione non indiget. Quisquis se apud homines iactat, & ita venditat bona opera sua, vt finem eorumdem operum in laude hominum ponat, inquit S. Anselmus, eandemq; laudem hominum quasi mercedem computat operum suorum, nequam Christi seruus est. Et vt dicebat S. Odilo Abbas, teste B. Petro Damiano in eius vitâ; quantumlibet sublimè sancti operis edificium, per vanam gloriam subidè corrumpitur.

Nec hoc tantum malum inde provenit, sed etiam Deo infertur iniuria: Ne requiramus laudes aliorum, inquit S. Chrysostomus, hoc enim Domino iniuria est, si tanquam non sufficiat ad nos laudandum, eo omisso ad conferuendū festinemus. Quemadmodum enim, qui in paruo teatro certans, magnum sibi inquirunt, ac si illud non satis sit ad præbendam de se spectaculum: sic qui in conspectu Dei certantes, inde hominum sibi famam quarunt, maiori omisso teatro, minoris cupiditate, magnum sibi supplicium accersunt.

Nimirum ob superbiam & vanam gloriam, dum ex eius instinctu, Dei dona sibi collata, ob-

Matth. 17.9.
Luc. 9.36.
Mat. 12.16.
Marc. 7.36.
Matth. 9.30.
Mat. 8.4.
Matth. 16.20.
Marc. 13.12.
Matth. 12.16.

1. 19. mor. cap. 14.
tom 2. opusc.

h. 12. in 1. Corinth.

inordinatum laudis, famæ bonæ, & gloriæ, ac honoris appetitum, aliis vanè manifestant. De talibus loquitur S. Macarius: Si videris quempiam extollem se, & superbientem, propterea quòd gratiam Dei est consecutus, (etiamsi miracula faciat, & mortuos excitet) non tamen abiecti sit, & nihil se facientis animi, nec pauper spiritus, ac abominandus, in se cuius surripitur à vicio: & licet signa faciat, non tamen ei credendum est. Hoc enim Christianæ religionis signum est, ut qui Deo probatus est, homines celare cupiat, & si vel vniuersos Regis thesauros possideat, illos occultare velit, ac vbiq; fateri, inquit: Thesaurus meus non est, sed alius illum apud me deposuit: ego enim mendicus sum, & cum volet ille, repetet à me. Si verò quis dicat: Dives sum, sufficit, bona possideo, non amplius egeo, ille non est Christianus, sed vas erroris & diaboli. Si te ipse laudaueris, inquit S. Chrysostomus h. 3. in Marth. nequaquam laudaberis à Deo: ita è regione si te ipse quasi miserum luceas, nunquam te ille predicare cessabit. Sec. Si te laudandum esse dixeris, reprobus effectus es, etiamsi fueras ante laudabilis. Si verò te inutilem esse fatearis, factus es utilis, etiamsi fueras ante culpabilis: propter quod necessaria est nobis, præteritarum obliuio virtutum. Et quomodo inquit possumus ignorare quod nouimus? Quid ais tu, cum quotidie offendas Dominum, nihilominus delicias ac rides, & inter magna peccata nec te peccasse nosti, obliuioni cuncta tradendo, solam verò non potes recitare factorum abire memoria: Et certe cum multò sit fortior pars timoris, nos è contrario quotidie offendentes Dominum, nec reuocamus quidem ad memoriam peccata, que fecimus. Si verò paruam aliquam inopi porrigamus stipem, sursum id deorsumq; iactamus; quod extrema omnia demens est, & grande illius qui spiritualia debet colligere, detrimentum. Satis certus enim thesaurus rectè factorum obliuio. Quia sicut auxilium, vestemq; pretiosam cum in publico ponimus, plurimos ad insidias prouocamus; si verò ea recondamus, atque occultamus, domi in tuto cuncta seruabimus; sic sunt etiam diuitia virtutum, si eas in memoria quasi venales assidue portemus, armamus hostem, irritamus inimicum, & dolosum inuitamus ad furtum. Sin verò nemo alter id scierit, nisi quem nulla occulta latere possunt, rursus in loco pretiosa consistens. Nequaquam igitur huiusmodi bona frequenter euenies, ne quis ea forte diripiat. Quod etiam Pharisæus passus est, illa in lingua circumferens; vnde ea & diabolus rapuit: quoniam illa, cum quadam gratiarum actione memorabat, atque ad Dominum cuncta referebat. Sed ne hoc quidem profectò sufficit ei. Non enim grata actio est, salis exprobrare delicta, sibi à plurimis gloriam querere, & super eas qui peccauerunt, iactanter insurgere. Quòd si gratias agis Deo, sufficit tibi ipse pro cunctis, nec velis ea in hominum proferre notitiam, neque proximum iudicare. Non est namque istud gratiarum actio. Vt autem quemadmodum vera Deo gratia referantur, agnosce: Audi tres pueros in medio ignis loquentes: Peccauimus, inique gesimus, iustus es, Domine in omnibus que fecisti nobis, quoniam in vero iudicio omnia induxisti super nos. Hoc est enim referre

gratias Deo, peccata ei propria confiteri, ut cum mille se aliquis reum fateatur malorum, nulla tamen pro his magna satis se arbitretur ferre supplicia. Caneamus igitur de nobismetipsis dicere gloriosa: hoc enim nos, & hominibus, & Deo abominabiles facit. Et idcirco, quanto maiora fecerimus bona, tanto de nobis minor dicamus. Hoc enim modo maximam, & coram Deo, & coram hominibus gloriam consequemur, nec solum gloriam, que à Deo est, verum etiam mercedem retributionemq; plenissimam. Noli ergo mercedem reposcere, ut merearis accipere.

Dico Secundò. Si quis talibus à Deo donis ornatus sit, & labatur saltem venialiter, in peccata humilitati contraria, uti sunt vana complacentia, iactantia, gloriæ & laudum vanus appetitus, contemptus aliorum, rerum suarum inanis & iactabunda commendatio, vel certe, si periculum alicuius talis peccati timeret, talis nullo modo alteri, quam Superiori vel Confessorio suo, directionis causa deberet dona eiusmodi proptalare, ne alius propalando Deum offenderet, vel periculum offensionis propria voluntate incurreret.

Et ita meritò reuebat apud Theodoretum, Iulianus Abbas scè. 2. rel. hist. propalari se viquent, Draconem à se signo crucis interfectum. Hac enim, inquit, sunt celanda, que ad arrogantiam & fastum sepe excitant. Sed si ego hinc excessero, & ab eiusmodi animi perturbationibus fuero liberatus, non veto quominus dicas, & narres vim Diuina gratia.

Nam, ut quidam fenex in vitis PP. dixit, Ruff. lib. 3. n. 114. Sicut thesaurus manifestus minuitur, ita & virtus desperi publicata. Nam sicut cera à facie ignis soluitur, ita & anima per laudem resoluta, perit ab intentione sua.

Et hanc ob causam S. Marcianus apud eun. scè. dem, quamuis magna posse facere, & faceret miracula; studebat tamen celare virtutem, prædonis virtutis suspectas habens machinas. Arrogantia enim vitium superseminans, labore collectos fructus conatur eripere.

Dico Tertio. Dona talia narrare Confessorio, vel Superiori, alteriue perito, ad petendum consilium; vel ad plenam sui manifestationem faciendam, quam aliquòrum Ordinum regulæ præscribunt, & docent Magistri vitæ spiritualis, non tantum peccatum non est, sed etiam necessarium; & si id omittatur, malum est & periculosum. Et de hoc nulla est controuersia.

Hoc præscribitur à SS. PP. à S. Basilio in reg. tr. 1. Al. ful. disp. S. Bonaventura, S. P. N. Ignatio in Constitutionibus Societatis, & ab aliis, quos lege apud Nigronium, diligentissimè (ut sunt omnes illius incubrationes, dignæ piis & eruditis oculis) collectos.

Dico Quarto. Extra hos casus supradictos, manifestare talia dona, citra iactantiam & vanitatem, ob finem aliquem bonum, v. g. ad ani-

mandum aliquem in Divino obsequio, & tribulationibus, ut non cesset Deo servire, & eius amore patri dura, videns à Deo etiam in hac vitæ fertus Dei recipere magna solatia, & fautores ratos, vel ob aliquem alium finem similem, proximorum necessitatis & auxilij, imò etiam ad conciliandam sibi fidem apud aliquem, ut tantò facilius ei credens, exequatur eius consilia & monita, quibus eum conatur abducere à vitæ tepidâ malâ, vel promovere in bono, & studio perfectionis, vel ad abigendum à pusillanimitatis aut desperationis spiritum, aut ad excitandum se ad maiorem in obsequio Dei fervorem, vel ob iustam in persecutionibus iniuriis sui defensionem, vel ut ea scientes aut legentes, excitentur per recordationem eorum ad gratias Divinæ Majestatis pro iis agendas. Et ut, sicut per alphabetum ad Logicam perveniunt studentes, sic per istas velut per defricas imagines ducantur ad gustandum intra se manna illud absconditum, quod nullâ corporearum imaginationum admixtione valet pariri, sed solus qui edit, adhuc esurit, & ut hæc legentes aliqui in dulcedine pietatis Divinæ delectentur; & ut ea Dei iussu aliis revelando, quasi pretiosam gemmam auro, ornatam leuaret ex fini squalore: unde gloria ab iis gratiarumq; actio ad Deum rediret, cuiusmodi ex se provenire desperabat: ob quos quoque fines Dei expresso iussu S. Gertrudis Virgo suas visiones scripsit, & scripas ut ab aliis scirentur & legèrentur reliquit. Ob hos enim fines posse, imò debere, manifestare dona Dei docent SS. Patres infra citandi. Tunc talia de se narrare, cum debitâ veritate, humilitate, & moderatone, seu, ut loquitur id approbans S. Chryostomus, modestè & submissè, & totum gratiæ imputando, est actus bonus & meritorius, spectans ad habitum charitatis, quia ex eius motu, & sine elicitur hæc propositio.

li. c. 10.
k. 11. &
13. & 14.

Primò probatur Exemplis Christi Domini, & Sanctorum veteris ac novi Testamenti, qui omnibus sæculis in Ecclesiâ Dei floruerunt. In primis Christus Dominus, etsi ad dandum humilitatis exemplum, vel potiùs alias ob causas, ut infra ostendam, sua miracula occultati nonnunquam voluerit, ut nos doceret, ne Dei dona manifestarem, quando non exigit eorum manifestationem utilitas, vel necessitas propria nostra, aut aliena; tamen, ut etiam doceret posse nos & debere ob fines supra commemoratos manifestare aliis dona Dei, etiam huius rei reliquit exempla:

Primò, faciendo innumera miracula videns aliis.

Secundò, iubendo Apostolos Evangelium annuntiare omnibus, ac proinde eius Divinitatem & sanctitatem, & miracula eius, quibus ut crederetur, dedit eis potestatem, suam prædicationem, in Christi laudes & commendationem redundantem, miraculis maioribus, quàm ipse fecerit, confirmandi.

Tertio, Expressè narrando discipulis Ioannis Baptista sua omnia miracula in genere: *Renuntiate Ioanni que audistis & vidistis: Cæci vident, claudi ambulat, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt.* Et cum leprosum tactu manus suæ sanasset, etsi aliis è vulgo palàm id indicari vetuerit, tamen iussit, ut is se, ab eo mundatum, ostenderet Sacerdoti. Magis autem intererat Christo esse in bonâ Sacerdotum, sibi in sensu, opinionione, quàm in opinione vulgi, quod sæpè Christo adhærebat; & ob quorum respectum Sacerdotes Christo non audebant nocere, uti voluissent, ne tumultus fieret in populo à quo Christus valdè amabatur. Sic dum valdè insigne edidisset miraculum liberato à 6000. demoniorum quodam (ut ait S. Hieronymus in c. 26. Matthæi) qui catenis ligari non poterat; nam eas, & compedes comminuebat, & à nemine domari poterat, velletque sic liberatus manere penes Christum, non admisit eum, sed ait illi: *Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia illis, quanta tibi Dominus fecerit, & misertus sit tui.* Et abiit & cepit predicare in Decapoli, quanta sibi fecisset Iesus, & omnes mirabantur. Erant enim ibi multi gentiles idololatras, quos, ut in Christum crederent, expediebat scire tam insigne miraculum eius, ut ait S. Chryostomus. Vbi etiam obseruavit S. Hieronymus modestiam Christi, dum non dixit, ut annuntiaret, quæ ipse ei fecisset, sed quæ ei Dominus fecit, ac si alterius personæ Divinæ, non suæ gloriam quæreret & cognitionem.

Marth.
11. 4. 5.
Marth. 8. 4.

Matth. 4.
25. c. 5. 1.
c. 7. 28. c.
9. 8. 33.
36. c. 14.
13. 14. 15.
19. c. 15.
30. 31. 32.
c. 19. 2. c.
20. 29. c.
21. 8. 9.
26. 46. c.
26. 5. 10.
12. 19.
Marc. 5.
19. 20.

h. 29. in
Marth.
in cap. 5.
Marci.

Et ita obseruavit S. Chryostomus, & Euthymius, ponderantes miraculum Ioan. 5. 4. descriptum Paralytici sanati, quod non tantum eum sanavit Christus, sed inlerit portare lectum, in quo tam diu iacuerat, ut viso eo non tantum sano, sed etiam robusto, agnoscerent alij miraculi magnitudinem; inquam, obseruauerunt, ut notat Maldonatus, consuetudinem fuisse Christo, post facta à se miracula, simile quidquam facere, unde miraculi veritas ac magnitudo conspiceretur. Sic cum paucis panibus multa hominum millia saturauit, fragmenta iussit colligi, ex quibus quantum fuisse miraculum cognosci posset Matth. 14. 20. & c. 15. 37. Sic curato leproso dixit: *Vade ostende te Sacerdoti.* Matth. 8. 4. Luc. 5. 14. Sic cum mortuam puellam ad vitam reuocasset, dixit: *Dato illi manducare.* Marci 5. 43. Cum aquam in vinum conuertit, iussit ferri Architricto, Ioan. 2. 8. Denique cum alium paralyticum sanasset, iisdem præcepit, ut lectum suum tolleret, & in domum suam abiret. Matth. 9. 6. Ex quibus patet, Christum non tantum sua, quando opus erat, manifestasse miracula, sed etiam procurasse, ut eorum magnitudo per publicam manifestationem etiam aliis appareret. Hoc ipsum confirmatur oratione Christi pridie mortis suæ factâ, sic Patrem alloquentis: *Nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum claritate; quam habui priusquam mundus esset apud te.* Quâ oratione Christum Dominum à Patre

in c. Ioan.
Christo, post facta à se miracula, simile quidquam facere, unde miraculi veritas ac magnitudo conspiceretur. Sic cum paucis panibus multa hominum millia saturauit, fragmenta iussit colligi, ex quibus quantum fuisse miraculum cognosci posset Matth. 14. 20. & c. 15. 37. Sic curato leproso dixit: Vade ostende te Sacerdoti, Matth. 8. 4. Luc. 5. 14. Sic cum mortuam puellam ad vitam reuocasset, dixit: Dato illi manducare, Marci 5. 43. Cum aquam in vinum conuertit, iussit ferri Architricto, Ioan. 2. 8. Denique cum alium paralyticum sanasset, iisdem præcepit, ut lectum suum tolleret, & in domum suam abiret. Matth. 9. 6. Ex quibus patet, Christum non tantum sua, quando opus erat, manifestasse miracula, sed etiam procurasse, ut eorum magnitudo per publicam manifestationem etiam aliis appareret. Hoc ipsum confirmatur oratione Christi pridie mortis suæ factâ, sic Patrem alloquentis: Nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum claritate; quam habui priusquam mundus esset apud te. Quâ oratione Christum Dominum à Patre

Ioan. 17. 5

petere glorificationem humanæ naturæ, existimant S. Hilarius l. 3. de Trin. S. Chrysostomus, S. Cyrillus l. 10. thes. c. 9. S. Augustinus. At Theodoretus in Psalm. 92. & Maldonatus, de gloriâ naturæ Diuinæ loqui autumant, quoad eius publicationem. Petebat enim, inquit S. Cyrillus loc. cit. Opinionem & existimationem de se: O Pater, inquit Cyrillus citatus alibi à Celada, homo factus, id solum esse hominibus videor, nec cognitus sum coæternus tibi esse, δὲ ἕκαστος μὲν, id est, talem opinionem atque fidem hominibus per me largiaris, qualem haberent, credentes me apud te semper fuisse, etiam antequam mundus esset. Eo fine, inquit noster Didacus de Celada, desiderat Christus præclaræ suæ existimationem ante Passionem, ut sic homines magni aestiment Passionem, & opus Redemptionis & ignominiam crucis. Simili modo viri Dei, ab aliis irrisi, infamati, Diuina dona quandoque manifestant, ut per illa cognita fides habeatur, eorum monitis & doctrinis & exemplis, & derogetur aduersariis, famam eorum denigrantibus, sæpè cum offensione, perturbatione & scandalo pusillorum.

Sic Ioseph Patriarcha in adolescentiâ suâ nesciens malam fratrum suorum mentem, ut scribit S. Chrysostomus, tanquam eum fratribus cum eis loquebatur, & in somnia ipsa, quæ sibi Deus reuelauerat præsignando gloriam sibi obuenturam, & fratrum subiectionem, in medium proponebat.

Sic Dauid, ut obseruat Chrysostomus de Inuidia, & liuore, narrate Saül coactus fuit, qualiter viros confecisset, non inane gloriam querere volens, sed in necessitate constitutus, & ut illi fiduciam adferret, ne ad apparentis respiceret vilitatem, sed ad fidem in rebus latentem, & supernum auxilium, propter quod viris fortior erat iuuenis, armatis & militibus pastor. Et de laudibus Pauli. Dauid glorians, de eis utique gloriabatur quæ omendare audientem valebant.

Et ita Dauid suas virtutes & dona Dei commemorat, Psal. 118. 10. 11. 13. 14. 20. 23. 24. 30. 31. 51. 53. 57. 58. 61. 62. 87. 94. 97. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 110. 111. 113. 123. 127. 128. 136. 139. 148. 159. 162. 163. 164. 167. 168. 174. Et Pl. 119. 7. pl. 130. 1. 2. psal. 131. 1. pl. 138. 21. 22. quibus omnibus in locis iuxta expositionem Sanctorum, & de personâ suâ, non tantum personam Christi, ad litteram loquitur.

Sic S. Iob. 29. 15. Iustitiâ indutus sum, & vestitus me sicut vestimento. & diademate, iudicio meo. Oculus sui cæco, & pes claudo, pater eram pauperum. Idem c. 31. 18. ait: Ab infantiâ meâ creuit mecum miseratio, & de utero matris meæ egressa est mecum. Quæ verba Sancti Iob conferens cum similibus Pharisæi verbis S. Isidorus Pelusiota Luc. 18. 11. l. 3. epist. 278. ait: Pharisæus ille, qui à nemine concitante & stimulante magnifica de se prædicabat, aliusq; quem vniversus terrarum orbis de se sentiebat, merito in Dei offensionem incidit, siquidem superbia morbo labora-

bat. At qui in gloriâ & splendore est, virtutes suâ occultat, cum autem inaledictis inestur, ut illas criminatio propulset, in memorat; quemadmodum clarus ille, atque omni laude præstantior Iobus fecit; ab omni culpâ remotus est.

Quâ de re ita scribit S. Gregorius: Quia misericors fuerat, dicit: Oculus sui cæco, & pes claudo. Et rursum, Pater eram pauperum. Quia disciplina custos & benignus, dicit: Cumq; sederem quasi rex, circumspiciant me exercitus, eram tamen merentium consolator. Quia humilis fuerat dicit: Si contempsit subire iudicium cum seruo meo, & ancillâ meâ, cum disceptarent aduersum me. Quia hospitalis fuerat, fateatur: Si despecti prætereuntem, eod quod non haberet indumentum. Quia largus in donis, dicit: Si non benedixerunt mihi latera eius, & de vellibus ouium mearum, calesfactus est. Quia violentus non fuerat, testatur dicens: Si leuavi super pupillum manum meam, cum viderem me in portâ superiorum. Quia de inimici periculo nunquam exultauerat, dicit: Si gavisus sum ad ruinam eius, qui me oderat. Quia patiens fuit, & etiam suorum malitiam aquanimitate pertulit, dicit: Si non dixerunt viri tabernaculi mei, Quis det de carnibus eius ut saturemur: Quid est hoc, quod vir sanctus tot suas virtutes, inter flagella enumerat? quid est quod ore suo opera, quæ fecerat, laudat? nisi quia inter vulnera & verba, quæ hunc ad desperationem trahere poterant, ad spem animum reformat: Et qui in prosperitate humilis fuit, reuocatis bonis suis ad memoriam, infractus in aduersitate permansit.

Et l. 18. mor. explicans illud Iob: Neque enim tepehendit me cor meum in omni vitâ meâ; ac si, inquit, aperte dicat: Nequaquam me secisse reminiscitur, vnde in suis precibus confundatur.

Et Samuel, inquit S. Chrysostomus, aliquando gloriatus est, & propria rectè facta patefecit, super tali re quadam, quam præcipue discere Regem illius temporis oportebat, id est, de conferendâ integritate iustitiæ, & manibus abstinendâ à muneribus.

Et S. Ezechias de se dixit: Obsecro, Domine, memento, quæso, quomodo ambulauerim coram te in veritate, & in corde perfectio, & quod bonum est in oculis tuis fecerim. Vbi S. Hieronymus; Irurus, inquit, ad Dominum narrat opera sua, quomodo ambulauerit coram eo in veritate & in corde perfectio. Felix conscientia, quæ afflictionis tempore bonorum operum recordatur.

Sic Sara, postea vxor Tobis: Tu scis, Domine, quia nunquam concupiui virum, & mundam seruauit animam meam ab omni concupiscentiâ. Nunquam cum ludentibus miscui me, neque cum his, qui in leuitate ambulanti participem me feci. Virum autem cum timore tuo, non cum libidine meâ, consensi suscipere. Hanc autem orationem cum laude propriâ, seu commemoratione suæ virtutis, coniunctam, Deo placuisse apparet ex v. 24. vbi dicitur: Exaudite sunt preces amborum, in conspectu gloria summi Dei.

Esther quoque Deum precatura, sua rectè facta commemorat: Nosti quia oderim gloriam iniquorum,

Quorum, & detestor tubile incircumcisorum, & omnia alienigena, & quod abominer signum superbie, & gloria mea, quod est super caput meum; in die ostentationis meae, & detestor illud quasi panum mensuratum. &c. & quod nunquam latata sit ancilla tua, ex quo huc translata sum vsque in presentem diem, nisi in te Domine Deus Abraham. qua oratio Deo fuit gratissima, & factis comprobata felicibus.

Et Nehemias 2. Esdr. 5. 19. Memento mei, Deus meus, in bonum, secundum omnia, qua feci populo huic.

119. fac. De Beatissimâ Virgine Maria in sermone dictato S. Brigittæ ore Angeli, dicitur: *Vidisti* (inquit, post Christi ascensionem) ad ipsarum consolationem Virgo gloriosa referebat, quod quamvis ex materna charitate sibi non placuisset, quod suus amantissimus Filius, moriendi voluntatem habuisset; verumtamen sua voluntas materna, Diuinâ se voluntati totaliter conformauerat, eligendo potius ad Dei voluntatis perfectionem omnes tribulationes humiliter sustineret, quam ad aliquod suum placitum, à Diuinâ voluntate in aliquo dissentire. Tali enim colloctione, viduarum animos patientes in tribulationibus, & constantes in corporis tentationibus satiebat. Coniugatis de se ipsa referebat, qualiter ipsa Deo fidem suam sinceriter dederat, & qualiter propter ipsius charitatem Diuina voluntati in aliquo nunquam resisterat.

hom. 9. in Ezech. 1. Cor. 11. & 12. Sic S. Paulus Apostolus, vt obferuat S. Gregorius, quoties sustibus casus, quoties lapidatus, quoties naufragium perculit, quanta pro veritate sustinuit, quod ad tertium celum raptus, quod in Paradisum ductus sit, Corinthiis narrat, vt eorum sensum à falsis predicatoribus auertat, vt dum se immotesceret, qualis esset illi eis viscerens, quos ab iis cognouerat iniquè renerari. Et, *Ministri Christi sum, plus ego. Et, Nihil minus sui ab iis, qui sunt supra modum Apostoli, signa tamen Apostolatus mei facta sunt super vos in signis, & prodigiis, & virtutibus. Et abundantius iis omnibus (scilicet Apostolis) laboraui.*

1. Cor. 11. 1. Cor. 12. 1. Cor. 15. 10. Et S. Chrysostomus to. 3. hom. 5. de laudibus Pauli, Paulus, inquit, cum à Pseudo-Apostolis carperetur, quasi non esset probatus Apostolus, nec habens à Christo aliquam potestatem, propter obretractationes falsas in laudes suas ire compulsus est, qua maxime dignitatem eius ostenderent.

Idem Apostolus narrat publicè suas plures visiones Act. 22. v. 6. 7. 8. 17. 18. 21. Et iterum Act. 27. v. 23. 25. Et iterum 1. Corint. 15. 8. Et signa per eum edita Act. 15. v. 12.

S. Dionysius Areopagita scribens ep. 10. ad S. Ioannem Apostolum & Euangelistam, hæc sibi de eo reuelata diuinitus ait: *Sum planè dignus cui fides habeatur, cum id quod tibi antè cognitum est, & didicerim à Deo, & dicam, te liberatum iri ex Patibni ergastulo, & in Asiam rediturum, in qua facturus sis benigni Dei imitationes, ac posteris proditurus, scilicet, scribendo res gestas Christi.*

S. Ephrem c. 3. Testamenti sui, scriptum reliquit: *Nullo modo in totâ vitâ meâ aduersus Dominum conuulsiuolus exiit: nec sermo stultus è labiis*

meis egressus est. Neminem in omni vitâ meâ maledictâ dixerat: nec cum vilo planè Christiano homine contentiosum me præbui. Et de penitentia & confessione ait: *Opera pretium est, vt quæ mihi à Spiritu sancto nuntiata sunt, omnibus significem. Neque Regis talentum abscondamus.*

S. Cyprianus suas & suorum visiones necessitate coactus prodit Epistolâ 8. (in quâ visiones quatuor diuersas refert) ante medium. Et Epistolâ 10. 34. 35. 40. 54. 69.

Idem ab aduersariis exagitatûs, sua merita proprolat Epistola 55. apud Baronium Anno 255. rium. 30.

S. Gregorius Nazianzenus carmine suam vitam conscripsit, in quâ multa in magnam sui commendationem vergentia recenset. Inter alia de se hoc scribit: *Corpore virgo sum. Et in oratione habitâ coram 150. Episcopis prædixit quemdam illo in loco futurum, & dixit se id prædicari, & sibi hoc sacrum Spiritum prædicere, vt scribit in eius vitâ Gregorius Presbyter. Et Martyrologium Romanum 25. Febr. de eo hæc habet: Nazianzi S. Casarij fratris B. Gregorij Theologi, quem idem Gregorius inter agmina Beatorum se vidisse testatur. Idem S. Gregorius Nazianzenus or. in E. hæreticorum maleuolentiâ de honestatis sic de gypc. E. se loquitur: O Trinitas (ac venia deit' audacia) Dei, ipse sum imago supernæ gloria.*

S. Antonius Abbas, teste S. Hieronymo, quæ viderat contigisse sibi circa S. Paulum primum Eremitam, dum secundâ vice eum inuiseret, reuersus ad monasterium discipulis ex ordine cuncta narrauit: Nimirum quod vidisset inter Angelorum cateruas, & inter Prophetarum & Apostolorum choros, niueo candore Paulum fulgentem, in sublimè conscendere: Et quod duos leones vidisset intrepidus: & quod ij, cum motu aurium, ceruice deiectâ ad eum perrexerunt, manus eius pedesq; lingentes, benedictionem eius postulantes, & se eis vt abirent imperasse manu annuendo.

Et S. Athanasius in eius Vitâ, multas recenset visiones & reuelationes, & alia mira, ab eo Monachis; qui eum visitabant spiritualis vilitatis gratiâ, solitas manifestari, & rogantibus, & non rogantibus. Et tandem c. 39. sic scribit S. Athanasius: *Neque verd id quod sibi reuelatum fuerat, causa iactantia, Patribus indicabat, sed cum orans iugiter Dei laudaret auxilium, interrogantibus compellabatur edicere, nec spirituales filios, pura in Christo anima occultare quicquam volebat: præsertim cam huiusmodi signorum relatio, & amorem ministraret proposito (id est, erga statum monasticum quem elegerant, in quo confirmabantur talium auditione rerum) & fructum laboris (in obsequio Dei exantlati) ostenderet.*

S. Onuphrius Abbas totam vitam suâ narrauit Paphnutio, antea sibi ignoto, nunquam suo discipulo, tum quia inuentum casu in eremo Onuphrium rogauit, eam vt sibi narraret. Qui sine cunctatione statim totius vitæ suæ cursum

ei detexit; inter alia præclara hæc: Quòd per 70. annos nullum hominem viderit: Quòd per Angelum ductus sit in eremum: Quòd sanctus Angelus illi quotidie panem offerebat, & aqua pro mensurâ ministrabat, vt corpus confortaretur, ne deficeret, & iugiter in laude Dei perseveraret: Quòd omni die Dominicâ vel Sabbatho ab Angelo Eucharistiam, reciperet. Sic scribit in vitâ S. Onuphrij Paphnutius Abbas apud Rosveydum l. 1. pag. 100. & seq. Et ipse Paphnutius ibidem narrat, se in defectu quodam vitium, ob defectum cibi & labores itinerum vidisse Angelum, & ab eo vites eius restauratas. Et mortuo Onuphrio se audivisse cætos Angelorum in discessu illius animæ, Deum laudantes.

S. Pachomius Abbas narrauit Fratribus, vitam à se cuiusdam Fratris procul distiti animâ, ab Angelis Domini suaviter canentibus, ad beatam vitam perennemque sustolli. Idem visionem dæmonum, & colloquium cum eis habitum à se, & eos à se fugatos narrauit, conuocatis ad hoc domesticis, & cuncta, quæ viderat, & audierat, etiam per litteras absentibus insinuauit.

Sanè si quando ob vanitatis periculû, occultandi sunt miri Diuini fauores, est tempus mortis, quando dæmon magis Dei seruos impugnat vanitatis spiritu, sciens quòd modicum iam ad tentandum tempus habeat: tamen ante ipsam mortem legimus Dei seruos admirabilia Dei dona, & præterita, & præsentia suis manifestasse amicis. Plura talia exempla recenset S. Gregorius Papa in suis Dialogis; addam ego è libris non ita peruis excerptra.

I. 3. Vit.
PP. n. 162. Scribit Rufinus, cum Abbati Sifoi moribundo multi senes adessent, vidisse faciem eius fulgore quodam radiantem, & Sifoiu dixisse: Ecce Abbas Antonius venit ad nos. Et post parum ait: Ecce & chorus Prophetarum. Et iterum facies eius clariore luce aspersa est, & dicit eis: Beati quoque Apostoli adfunt, visusq; est cum quibusdam loqui. Cum ergo postularent ab eo Patres, vt cum quibus loqueretur ediceret, ait ille: Angeli, inquit, venerunt auferre animam meam, & supplico illis, vt paululum me pro penitentiâ agenda sustineant. Dicunt autem ei Patres: Tu iam non indiges penitentiam agere Abba, at ille respondit: In veritate dico vobis, quia nec initium penitentia me reminiscor arripuisse. Tunc in splendore solis, eius effigie relucente, dicit ad eos ipse: Videte, videte, quia Dominus venit. In hoc sermone reddito spiritu, omnis locus ille grato odore repletus est.

I. 5. inst.
cap. 28. Scribit Cassianus Abbatem Ioannem, morti proximum rogatum à Fratribus, vt aliquid eis memoriale relinqueret, per quod possent ad perfectionis culmen, præcepti compendio facilius peruenire; ingemiscens ille, Nunquam, ait, meam feci voluntatem, nec quenquam docui, quod prius ipse non feci. Et Coll. 19. c. 4. refert Abbatem Ioannem hæc dixisse Cassiano, & eius socio Abbati Germano: Memini me

in huiusmodi raptum frequenter excessum, vt obliuiscerer me sarcinâ corporeæ fragilitatis indutum, mentem, meam ita omnes exteriores sensus subitò respulsisse, & à cunctis materialibus rebus omnimodis exulasse, vt neque oculi; neque aures meæ, proprio fungerentur officio, & ita diuinis meditationibus ac spiritualibus theoriis animus replebatur, vt sæpè ad vesperam me percepisse nescirem, ac sequente die de befermâ absolute tenentis penitus dubitarem. Monuerat autem eos c. præced. Quæso vt non iactantia vitio, sed adificationis vestra depromptum studio censeatis, quia vobis tam studiosè querentibus nihil de veritate existimo subtrahendum. Arbitror enim instructionis vobis aliquid posse conferri, si paulisper humilitate sepositâ, simpliciter omnem propositis mei patefecero veritatem. Hoc ipso modo atq; Dei serui, dona Diuina sibi concessa aliquando patefaciunt.

Similiter alter senex solitarius, cum esset derelictus in infirmitate à Fratribus, & habuisset Angelum à Domino missum, qui ei per septem dies ministravit, cum visitasset eum Fratres, id eis narrauit, & hæc dicens obdormiuit in pace.

S. Paphnutius (vt scribit Palladius, & Rufinus Aquileiensis apud Rosveydum) visionem Angeli ad se à Deo missi, & se ad æterna tabernacula, sibi à Deo præparata, paulò ante mortem inuitantis, quibusdam Presbyteris, qui ad eum visitandum venerant, notam fecit.

S. Ioannes Climacus scribit S. Mennam habuisse discipulum, qui magistri omnia plenissimè nouerat, & de his certiores domesticos reddebat.

S. Dorotheus de se quædam narrauit, & videtur quoddam recenset.

S. Benedictus cum diuinitus liberatus fuisset à tentationibus carnis, aded vt nunquam amplius totâ vitâ eas patereur, id post discipulis ipse de se perhibebat, vt scribit S. Gregorius l. 2. dial. c. 2.

S. Alexius, moriens, vt dicitur in Breuiario Romano 17. Iulij, cum in domo paternâ incognitus decem & septem annos vixisset, reliquit scriptum sui nominis, sanguinis, ac totius vitæ cursum.

S. Ilidorus, Presbyter & Xenodochus apud scd. Palladium in historiâ Lausiaca, dixit Palladio, rogatus cur in mensa esset lachrymatus? Pudet me vesi cibo, à ratione alieno, cum sim ratione præditus, & sim futurus in Paradiso deliciarum, & replendus ambrosia nutrimento, propter eam, qua nobis à Domino data est potestatem.

Abbas Pambo apud Palladium in hist. Lausi. cum esset in ipsa horâ excessus, eum circumstantibus Fratribus dicitur hoc dixisse: Ex quo veni in hunc locum solitudinis, & meam adificauit cellam, & hic habitavi, nullus fuit dies, quo non aliquid operis fecerim meis manibus, nec memini me ab aliquo panem gratis datum comedisse, nec me in hanc horam penitet altius sermonis quem dixerim, & sic ad Deum recedo, vt qui nec pius quidem ac religiosus esse caperim.

S. Martinus Episcopus Turonensis, teste Se-
ucto

cap. 24. uero Sulpitio eius familiari, qui sic scribit in eius vitâ: In Martino illud mirabile erat, quod non solum hoc quod supra retulimus, sed multa eiusmodi, quoties accidissent (scilicet visiones, prophetias suas, & miracula) longè ante prauidebat, & sibi nuntia (diuinitus) Fratribus indicabat. Et infra: Cùm olim audirè fide eius, vitâ, atque virtutibus, desiderio illius astuarem gratiam nobis ad eum videndum peregrinationem suscepimus, simul, quia iam ardebat animus, vitam illius scribere, partim ab ipso, in quantum ille interrogari potuit, sciscitari sumus, partim ab his qui viderant, cognouimus.

Atque hac ratione, ex rebus ab ipso Martino sibi dictis, vitæ eius partem conscripsit, & quidem adhuc viuente Martino, vt ait Baronius. Huc ipse Seuerus Sulpitius epist. 2. scribit ad Aurelium Diaconum, sibi apparuisse post mortem S. Martini (quem tunc, humanitus nondum sciuerat esse mortuum) arridentem, libellumque quem de eius vitâ seriperat, dextrâ præferentem, & capiti eius manum tactu blandissimo supponentem eumque benedicentem. Seuerus Sulpitius initio & in fine epist. 2. tom. 7. bibl. SS. PP. recenset apparitionem S. Martini sibi factam. S. Chrysostomus, vt scribit S. Nilus Abbas, omni serè tempore videbat domum Domini referentem Angelorum cœtu, & tunc inprimis, cùm Diuinum & incruentum Sacrificium offerretur. Quo quidem tempore, stupore & leuitâ plenus, rem præcipuis amicis spiritualibus priuatim enarrauit.

Ruff. l. 1. cap. 10. Pall. c. 58. Cypres Presbyter vir sanctus, teste Ruffino & Palladio, multas virtutes faciens, anguores curans, & efficiens sanitates, & demones fugans, & multa mirabilia faciens, rogatus à Fratribus, vt eis de suis gestis aliqua narraret, & ex quibus actibus quibusque meritis, ei Dominus tantam gratiam contulisset exponeret, nihil dedignatus est, & sua vitæ, & priorum suorum, narrare eis ordinem incepit, quorum tamen longè illustriores fuisse perhibebat &c.

Et cùm Patris Mutij magna miracula narrasset, de suscitatis ab eo mortuis, de ingressu ad Fratres ostiis clausis, & aliis, subditi: Quid ergo miramini, si nos parui homines, parua faciamus, claudos & cæcos curantes, quod & medici ex arte facere possunt: Quod humilitatis studio dixit, eleuans more Sanctorum sua miracula. Et postea narrauit eis etiam miracula per se facta valde rara. Illud inprimis quod ex arenâ ab eo calcatâ & asportatâ à quibusdam rusticis ad loca sterilia, & permixta seminibus sparsâ, per agros, tantum fructus collegerunt quantum nulla vsquam potuit. Aegripit terra colligere, item quod stererit in medio ignis dimidiâ fetè horâ illaesus penitus.

Ruff. l. 1. cap. 10. Pall. c. 58. Idem scribunt Anophi virum sanctum, rogatum à tribus Monachis, vt enarraret de suis virtutibus & actibus, quibus Domino placuerat, ad imitationem posteris gestorum suorum memoriam relinqueret. Tunc ille, nihil, inquit, magnum se esse memini, hoc tamen custodius, ex quo nomen Saluatoris nostri

in persecutione confessus sum, ne post confessionem veritatis, mendacium de ore meo procederet, neque post amorem celestium, terrenum aliquid amarem: sed nec gratia Domini in his desuit mihi. Nunquam enim me fecit egere aliquo terreno, omnem, quem desideravi cibum, Angelorum mihi deferens ministerio. Nihil à me occultauit Dominus eorum, quæ geruntur in terris: nunquam desuit cordi meo lux eius per quam suscitatus somnum corporis non requirebam, desiderium habens semper videndi eum. Sed & Angelum suum assistere mihi semper fecit edocentem me de singulis quibusque virtutibus mundi, lux mentis meæ nunquam extincta est. Omne quod petij à Domino sine morâ consecutus sum. Ostendit mihi frequenter multitudines Angelorum assistentium sibi: vidi & cœtus iustorum, congregationesque Martyrum, Monachorum conuentus, omniumque Sanctorum &c. Cùmque hæc, & multa alia huic similia, per totum triduum enarrasset, tradidit spiritum, & continuò viderunt ipse, ab Angelis suscipi eius animam, atque ad calos ferri.

S. Gregorius Turonensis, in Præfatione seu Epistolâ, quam præfixit quatuor libris de scriptis de miraculis S. Martini, narrat aliquas visiones suas, quibus excitatus fuit ad descriptionem, easque expresso iuramento sibi contigisse confitetur.

Idem libro de gloriâ Confessorum, duas visiones sibi factas in infantia, quibus diuinitus edoctus fuit modos sanandi patris sui infirmi, qui cùm adhibiti essent, eo matri illos referente, statim pater eius ab infirmitate conualuit. Sic teste S. Bonaventura in vitâ S. Francisci, cùm diuinitus S. Franciscus stigmata accepisset, & videret publicare Domini sacramentum, vocauit aliquos ex Fratribus, & generalibus verbis loquens, dubium eis proposuit, & consilium requisit. Quidam verò ex Fratribus, gratiâ illuminatus & nomine, intelligens, quod aliqua miranda vidisset, pro eo quod videbatur admodum stupefactus, dixit ad virum sanctum: Frater, non solum propter te, sed etiam propter alios, scias tibi aliquando ostendi sacramenta Diuina: timendum propterea iure videretur, ne, si quod pleribus profuturum accepisti, celaueris pro talento abscondito reprehensibilis iudiceris. Ad cuius verbum motus vir sanctus, seriem reuulsi visionis priuata.

Et alio in loco Vitæ eius scribit: Cùm Christi Crucifixi ei veniret in mentem, vix poterat à lachrymis & gemitibus exterius contineri, sicut ipse postmodum familiariter retulit, cùm appropinquaret ad finem, reuulsi vitæ, quando eius sanctitas & humilitas maturuerat.

Et c. 2. n. 1. tùm orans in templo corporeis auribus vocem de cruce Domini ter delapsam audiuisset, dicentem: Franciscus vade, & repara domum meam, quæ, vt cernis, tota destruitur, cùm sensum horum verborum Spiritus sanctus, eum edocuisset, ipse postmodum Fratris reuelauit.

De eodem scribit S. Bonaventura, eum diuinitus sibi reuelata non vulgasse exterius, nisi quantum Christi vrgebat charitas, & proximorum utilitas exigere.

exigebat, & tamen in humilitatis virtute maxime S. Franciscus excelluit.

Idem in testamento suo, edito à Seruatio Myricano, scriptum reliquit hoc: Ipse altissimus reuelauit mihi, quòd ego deberem viuere secundum formam sancti Euangelij. Et infra: Salutationem mihi Dominus reuelauit, vt dicerem: Dominus dei tibi pacè. Quod in omni pradicatione sua dicebat, inquit S. Bonauentura in eius vita, & sic populù in sermonis exordio salutabat. Hanc quippe salutationem Domino reuelante didicerat, sicut ipse postmodum testabatur.

S. Nicolaus Tolentinas, multas à se animas è Purgatorio liberatas (quas viderat) manifestauit, & Angelicos concentus, per 6. ante mortem mentes à se auditos, & moriens, visum à se Christum Dominum, cum Beatissimà Virgine, & S. Augustino, se inuitantem ad cælum, & dicentem sibi: Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui.

S. Dominicus moribundus, vt scribit in eius vitâ Ioannes Flaminius, oculos & manus in cælum sustulit, ac dixit: Sancte Pater, non nosti quàm libenter & quàm constanter in tuâ voluntate permanferim, & quos dedisti mihi custodierim & seruauerim? Et conuersus ad suos: Ero vobis charissimi fratres viuitor ac fructuosior post obitum meum, quàm dum vixi.

S. Thomas Aquinas de se narravit, constrictos sibi lumbos ab Angelis, & ab eo tempore abactum à se omnem libidinis sensum: & dicere solitum socio Reinaldo, Quicquid sciret, nò tam studio aut labore suo peperisse, quàm diuinitus traditù accepisse; à Crucifixi imagine audiuisset hanc vocem: Bene scripsisti de me Thoma. Eidem patefecit, sibi apparuisse SS. Apostolos Petrum & Paulum, à Deo missos & quendam locù difficilem ex Isaiâ expallisse luculenter, vt scribit Surius in eius vitâ. & alij.

S. Vincentius Ferrerus prædixit Alphonso, eum fore Papam, & se ab eo canonizandum, quod 50. post annos, tertio Mense sui Pontificatus fecit.

Idem in concione prædixit, Bernardinum Minoritam tunc ibi præsentem, diutius se victurum, sed priùs canonizatum iri, quàm ipsum. Et fororis suæ ac matris obitum sibi, diuinitus reuelatum, è suggestu palam omnibus indicauit. Et quidem de matris obitu & gloriâ sic locutus est: Non miremini, filij mei, didici enim à Domino hac hora Valentia è vitâ abiisse matrem meam, & eâ de causa lachrymabam: at nunc illi gratulor, postquam in idem cognoui eam piè ac religiose hinc emigrasse, & viuere cum Christo in cælis. Ita in eius vitâ apud Surium.

S. Petrus Martyr, narravit de se, quid à Christi Crucifixi imagine se alloquente audierit, dum coram eâ sui humiliationem exponeret, & quòd Virgines illæ, quæ eius ingressæ erant cubiculum (ob quas in exilium actus fuit) fuerint cælestes, non terrena.

S. Catharina Senensis magnum Dialogorum

librum diuinitus, & se illorum doctrinam Deo reuelante accepisse narravit: quam ob causam Pius II. in Bullâ eius Canonizationis scripsit hæc ipsa verba: Doctrina eius infusa non acquisita fuit. quod etiam Urbanus VIII. in eius officio confirmauit. Eadem mira alia dona, vt stigmata, cordis mutationem, communionem à Christo sibi datam, & alia manifestauit plurima, quæ in eius vitâ copiosè narrantur.

S. Bernardus cum eius miracula multiplicarentur, & indies, disputans secum in cogitationibus suis, domestica sibi religiosus, quibusdam Fratribus aiebat: Plurimum miror, quidnam sibi hæc miracula velint, aut quid visum sit talia Deo aditari per talem. Nihil mihi videor in sacris paginis super hoc genere legisse signorum. Si quidem facta sunt aliquando signa per sanctos homines & perfectos. Ego mihi nec perfectionis sum conscius, nec fictionis. Hæc & huiusmodi crebrius secretiusq; cum viris spiritualibus conferebat.

Et alio in loco: Confessus est aliquando sibi meditati vel oranti sacram omnem, velut sibi se postam & expositam, apparuisse Scripturam. Et alibi: Cum quidam Clericus seculum relinquere, & ei adherere volens, eum adisset, illum intuitus S. Bernardus, cum subito inter loquendum surgeret, peteretq; vestigia eius, inclinauit se modicè. & Fratris cuidam propius astanti in aure locutus est, dicens: Istum ego sicut nunc video venientem, nocturnâ visione preuidi, propter quem etiam Dominus nos adduxit. Idem, cum puerum fatuum & mentis inopem, claudum quoque surdum, ac mutum per orationem & manus impositionem, ab his omnibus liberasset, & fratres loquerentur mirud hac de re, ad eos S. Bernardus, Flagellum, inquit, Dei erat, & maligni spiritus dira vexatio. Vidi enim nocte præteritâ hoc eodem in loco, vbi sanatus est puer, oblatum mihi puerum talem, exeunte ab eo spiritu nequam, omnem protinus recipere sospitatem vniuersi membrorum. Addidit etiam vir beatus, de eadem visione: Cumq; paululum processissem in eodem itinere, quo nunc pergimus, iuxta proximum vicum (dicebat autem de eo, quem nominant longum-campum) offerebatur mihi puella clauda, & Dominus ei gressum redderet. Audierunt & mirati sunt Fratres, futuri magis attoniti expectatione miraculi, quàm recordatione præteriti. Ventum est ad locum, inuenta est ibi protinus puella clauda, expectans hominem Dei transturum, & à simul transeuntibus iuxta verbum quod ipse dixerat, expectata. Oblata igitur ab eis, qui attulerant eam, stigmata ab homine Dei, ex Dei munere gressum recepit. Anno altero, alio in loco, cum mane factis pararet abire, dicebat Fratribus, quia vidi per visum noctis introeanti mihi ecclesiam, offerri claudam feminam, & sanari. Post vnam ferè horam, in basilicâ Mammetis Martyris, oblata est ei clauda mulier, & erecta, mirantibus quidem omnibus, sed eis amplius, qui sicut videbant factum, ita sese recordabantur audisse futurum. Et de alterius claudæ curatione confessus est Pater sanctus, quòd præcedenti nocte sibi præsentis fuisset.

Idem

Vit. apud
Sur. 10.
Sept.

l. 3. p. 68.

l. 3. p. 538.
& 539.

Idem alio in loco, & tempore, prædixit pacem inter discordantes futuram. Quibus etiam vnde id nosset innotuit, dicens se id per nocturnum soporem prævidisse. Et c. 43. in Cant. Fratibus cum iuramento dixit in exhortatione: Passio Christi mihi in ore frequenter sicut vos scitis: hac in corde semper, sicut Deus scit. Et c. de quadruplici debito, dixit publice, è suis manibus Monachorum, Nouitiorum, & Conuersorum animas ad caelestia gaudia volasse, tam liberar, quam liberatas de carcere nostræ mortalitatis, seq̃ id scire ex certissimis signis, sibi inde factis & ostensis, scilicet ex reuelationibus, de iis, vel ex apparitionibus eorum post excessum è corpore.

B. Laurentius Iustinianus, præter ea Dei dona, quæ de se vitæ voce suis filiis narrauit, vt est in eius vitâ à Bernardo Iust. scriptâ, tû alibi, tum etiam in scriptis vtilis, quædam admirabilia de se, ad aliorum vtilitatem vulgatur. Sic in Ligno vitæ, inter alia beneficia sibi diuinitus concessa, scribit, quod benignus Dominus, in eorum numerum se adscripsit, quorum remissa sunt iniquitates.

Itē in Fasciculo amoris scribit sibi apparuisse Diuinam sapientiam, salutaria monuisse, & pacis osculum dedisse, quæ dixit se communicare illis, pro Dei gloriâ, & eorum profectu, quod in cordis penetrabilibus occultè percepit. Et, vt in eius vitâ scribitur, Discipulo suo reuelauit, sibi à Deo datum fuisse, vt quouis loco, aut tempore se colligere vellet, & in calum mentem erigere, semper posset. Nepoti quoque suo (vt idem scribit) dixit, eius parentem mortuum, saluum esse.

S. Gertrudis, vt apparet ex eius vitâ, passim ferè omnia manifestabat diuina vitâ & reuelationes, dicebatque eas sibi pro aliis dari, vt earum notitiâ alij iuuarentur. Quod cum Dei iussu fecisset, & postea partim propriâ manu, partim alienâ libris quinque comprehendisset, miras Dei apparitiones & colloquia cum eâ, & fauores rarissimos, Christus Dominus omnia scribi iussit, & scripta valde probauit & commendauit, & publicari ab eâ voluit libr. 1. cap. 16. l. 5. c. 6. & 33. & 36. & l. 2. c. 10. & l. 3. c. 1. & 64. l. 4. c. 56.

Ibidem l. 5. c. 13. scribitur, quandam sanctam Virginem defunctam, & cælesti beatitudine donatam, apparuisse alteri, hæc dicentem: Tota illa caelestis arca, in quâ habitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter, scilicet dulcissimum cor amatoris mei Iesu Christi, est mihi reseratum, exceptâ vnâ clausulâ, quæ mihi non patet, quia hoc non promerui in vitâ meâ. Nam quod ibi intus latet, hoc tantummodò reseratur illis, qui tali dilectione Deum amant in terris, quod omnia bona, quæ sicut libenter toti mundo notificarent, vt Deus amplius glorificaretur. Quam charitatem ego non habui, sed delectabar, sola cum solo scire quicquid dono eius accepi. Vnde ad id superuicundum gazophylacium non admittor, quod talibus preparatur.

Eadem Gertrudis: Humilis sui cognitio profun-

dissima, humiliatio, ipsam sola vrgebat, quare Dei dona alius manifestabat, videlicet quia in se (vt putabatur) essent otiosa; manifestata verò, in aliis saltem fructum, & Deo laudem operarentur, præsertim cum crederet propter se duntaxat nihil, verum propter aliorum salutem omnia se recepisse. Et paulò supra: Omnium se indignissimam arbitrabatur, præsertim tunc, si quando dona sibi collata, aliis non fecisset communia. Tunc enim sibi videbatur ea, quæ non propter suam tantum vtilitatem recepisset, suâ tamen desidâ neglexisse, illaq̃ sibi abscondisse. At verò si quem horum fecisset participem gemmas, hoc est, dona Dei arbitrabatur se auro ornasse. Postea l. 1. c. 10. Vita, Christus iussit vt scripto ederet gratias, quas ei communicabat; & cum illa satis esse censeret, reluctanti eas ore tenus enarrare, non scriberet; Dominus, inquit, obiecit verbum illud, quod ipsa nocte ad matutinas audieram lectum. Si Dominus doctrinam suam presentibus tantum dixisset, dicta tantum essent, & non scripta: sed nunc etiam scripta sunt propter multorum salutem. Et addidit Dominus: Certum Diuine pietatis mea volo habere testimonium in scriptis tuis, his nouissimis temporibus, in quibus dispono benefacere multis; vtque id melius faceret, ipsa verba ab ea scribenda, leniter suauiterque ei in stillaturum promisit, & re ipsa per dies 4. præstitit. Et cum aliâ cogitaret, quantum fructum hæc eius scripta possent hominibus adferre, Dominum audiit suis cogitationibus respondentem: Et quid tibi vtilitatis videtur provenire ex iis, quæ de Sanctis meis leguntur, nisi vt legentium audientiumq̃, augetur deuotio, & erga humanum genus pietas mea reueletur: Pari modo aliquorum potest accendi deuotio ad eorum desiderium, quæ te legunt acceperit ex me considerantium gratiam ac liberalitatem bonitatis meæ, qui subinde studebunt suam mutare vitam ad meliora. Et cum illa diceret Domino futuros plerosque qui talia vilipenderent & calumniarentur; Dominus ei dixit: Si qui maligno corde maluerint ea calumniari, peccatum illorum sit super eos, te immuni perseverante. Propheta namq̃, ex me dicit: Pœnam eis offendiculum, ac si diceret: Multa dispono, permitto, aut iubeo in salutem Electorum, licet reprobi scandalizentur. Hoc sensu etiam Virgo illa verba accepit, intelligens Dominum sæpenumerò instigare Electos suos, vt aliqua faciant, vnde alij scandalizentur, licet non propterea id fiat, vt scandalizentur proximi. Atque ideo electi non debent ea opera bona omittere, vt pacem ab iis, qui omnia inuertunt ac peruertunt, habeant. Optima enim pax est bonis mala vincere, hoc est, non omittere ea, quæ Deo quis scit esse beneplacita, licet imperfecti & mali ea peruertant, aut propterea murmurent. Tandem nono anno post acceptam singularem Diuine familiaritatis gratiam, Dei iussu, propriâ manu scribere cepit, quæ ei cum dilecto suo sponso contingebant, quæ toto libro secundo insinuationum Diuine pietatis leguntur.

B. Catharina Bononiensis, & in Breuiario suo, quod vidi, & in tractatu Italico, à se ex Di-

l. 1. c. 5. vit.
scu in fin.
in fin. diu.
pict.

l. 1. c. 16.

Pro l. 1. 2.
& lib. 2. c. 6.
10. & 24.
& lib. 3. c. 64.

pag. 114.

uinâ

minâ inspiratione, ut ait, composito, cui titulum indidit: *Arma necessaria ad pugnam spirituales*, describit suas gratias extraordinarias, & visiones, & reuelationes, scilicet quod Deo reuelante cognouit, se ad religionem vocatam diuinitus: quod Angelicos cantus audiuerit: quod viderit Beatissimam Virginem tenentem Iesum factis inuolutum, eumque ex eius manibus acceperit, tenuerit, & suam faciem in Christi faciem, mirum odorem spargentem, reclinauerit: quod Christi in Eucharistia præsentiam diuinitus intellexerit: quod SS. Trinitatis mysterium, & multas alias res notabiles Deo reuelante cognouerit. Et primâ vice, quâ communicauit, senserit gustum & suauitatem indicibilem ex carne Christi: quod à Deo sacram Communionem receperit indicibili & incomprehensibili modo: quod ex Dei reuelatione cognouerit sibi esse dimissa peccata omnia, & quoad culpam, & quoad pœnam: quod Dei iudicium in visione viderit. Et tales visiones ipsamet scriptas reliquit, ut dicitur 2. part. Hist. Francisc. à Marco Vlyssiponensi l. 7. c. 14. & à nostro P. Iacobo Grassetto in eius Vitâ ab ipso diligentius aliis conscripta.

Bapt. Per- B. Clara de Monte Falco, interrogata à duobus Theologis, de multis & difficultibus questionibus, respondit sine premeditatione valde bene, cum admiratione eorum: cumq; interrogata esset, quomodo tam facile responderet: ait: Scias me à Domino accepisse talem scientiam, ut si tota schola Parisiensis me interrogaret, sine morâ temporis resolverem quoduis dubium, & questionem mihi propositam.

3. p. c. 8. Eadem sepius suis dixit, se habere in corde Christi passionem impressam, quod eâ mortuâ, in exenterato corpore, agnatum est, & in corde eius inuenta Christi patientis mysteria, ad hunc diem aspectabilia.

3. par. c. 4. & 5. Eadem morti proxima, se videre Christum, & Beatissimam Mariam, & sanctos Angelos, aliosq; Beatos, & ab eis se inuitari ad celum, & illuc se ituram statim, palam omnibus præsentibus non semel dixit.

3. par. vit. cap. 20. Ordinariè non moriebatur vlla Monialis, vel benefactor monasterij, aut ei notus, qui iret ad celum, cuius ingressum in celum agnatum nõ manifestaret in publico Capitulo Monialibus, excitans eas ad reddendas Deo pro hac re laudes. Quod si alicuius animam in Purgatorio videret, eam precibus suarum cum magnâ instantiâ commendabat.

2. par. c. 27. Et alibi scribit, eam cuidam dixisse, si à toto mundo honoraretur, se nullam mutationem in se, nec initium vane glorie habituram; nec si ab omnibus vilipenderetur & vituperaretur, se ob id turbatum iri.

7. c. 6. 17. B. Angela de Fulgino Franciscana totam vitam suam, cum donis & visionibus innumeris sat copiosam, dictauit Arnoldo Confessario suo Minoritæ. Extat latinè & Italicè edita, tum separatim, tum in 2. part. Hist. Francisc. edita à Marco Vlyssiponensi, in cuius fine narratur, alium librum ab eâ scriptum, in quo est eius

doctrina, & vita imitatione digna. Obit Anno 1309. 4. Ianuarij.

Porro in Latinè editâ Colonia Agrippinæ 1601. hic est titulus istius libelli: *Beata Angela de Fulgino ostendens nobis veram vitam, quâ possumus sequi vestigia nostri Redemptoris, ab ipsa Sanctissimâ fammâ Spiritu sancto dictante, liber hic conscriptus est* &c. Et Frater Arnaldus de Ordine Minorum in secundo Prologo posito ante Vitam B. Angelæ, scribit, se eius visiones & reuelationes scripsisse prout ex ore eiusdem audiuit, illam verò eam ipsi narrasse, ob multas eius preces, & ob præsentiam multum magnam dispendentiam, quam patiebatur ille, videns homines tantis donis propter humilitatem B. Angelæ, & secretum quod tenebat in hoc, frustrari. Sed cum ipsa compassione commota, & quandoque manifestâ vilitate proximi, narrasset, accessit etiam Diuina approbatio, & reuelatio quod totum id quod in eius vitâ à Fr. Arnaldo scriptâ continetur, esse verum, & secundum voluntatem Dei, & ab eo processisse, & nil esse falsum & superfluum. Et c. 7. num. 119. ipsa dixit: *Hoc non dixissem, (scilicet gratiam quandam valde raram & miram) nec scribis fecissem, sicut nec alia, nisi fuisset monita.*

Rupertus Abbas Tuitiensis, recenset visiones suas, quas diuinitus habuit, scilicet Christi Crucifixi, trium personarum Diuinarum, Spiritus sancti in specie ignis, dæmonum à quibus infestabatur, verborum consolatione plenorum, quæ percipit à Diuinis personis. Commemorat etiam reuelationem, quam habuit de vitâ suâ, adhuc per octo annos duraturâ, & quod ab vnâ è Diuinis personis quâdam Sanctorum reliquias, super altare positas sibi ostendente, sibi dici auduerit: *Noli timere, adhuc eris melior, quam ista sunt.* Et quod per mirabiles Spiritus sancti illapsus, à se per visionem perceptos, donum sacram Scripturam explicandi acceperit.

Idem refert visionem quandam, quam habuit, & duos versus per visum memoriae suæ impressos, & scribit se à B. V. Maria hæc auduisse: *Pascha cum B. Trinitate facies.* Idem narrat quandam reuelationem, sibi per visionem factam.

B. Albertus Magnus, teste Petro de Prussia in eius vitâ, manu propria scriptam reliquit visionem, quam habuit S. Pauli Apostoli se animantis ad continuandam explicationem libri S. Dionysij de Ecclesiastica Hierarchiâ.

B. Baptista Verana scripsit vitam suam, & in eâ suas visiones, dona Dei magna, raptus, reuelationes, & varias virtutes in magnâ sui commendationem redundantes: inter quas recenset c. 4. à Christo se didicisse, remissa sibi peccata, & quoad culpam, & quoad pœnam. Et c. 6. Nomen suum in Christi corde aureis litteris scriptum, esse sibi à Christo ostensum: & his similia: quæ habentur 4. parte Chronic. S. Francisci tom. 2. libr. 7. editorum à Fr. Bartholomæo Cimarello. Porro in fine capituli 21. rogat Abbatissam

ob incapacitatem vestram: Et, si Sancti, quorum vitas habemus, plura dona non habuerunt, quam ea, quae de eis leguntur, cum nullo eorum mihi diuinitus concessa, commutarem. Legi totum hoc annotatum, in libro quodam Archiuij Romani, in quo primi Societatis Patres, plurima scripserant de dictis & factis S. Ignatij pro solatio, & instructione posterorum.

Cum Michaël Ochioa sanctus adolescens, in Societatem receptus, Ioanni Polanco infirmo, cui tunc seruebat, se à Deo accepisse donum curationum dixisset, & morbos aliquos diuersis in locis depulisse, Polanco, intellecto modo quem in eis depellendis adhibebat, videns candorem iuuenis gratiâ sanitatum à Deo donatum, ab eo sanari petiit, S. Ignatio prius id probante, & sanatus est, vt scribit Orlandinus in Historiâ Societatis, qui plura alia & maiora eiusdem miracula recenset pluribus in locis. Nam cum pluribus in locis febres à multis abegisset, postea aucto diuinitus munere claudos, debilesque non paucos, & ipsis etiam luminibus captos, integros videntesque à se dimisit, manu duntaxat eis impositâ, & his, aliisque modis ordinariis rem Societatis ac Diuini cultus in plurimis ciuitatibus egregiè, sciente & probante Ignatio, promouit.

Sic & B. Franciscus Borgia, sua lumina & visa caelestia, in libellum retulit, qui in Romano Secretarij Societatis Archiuijo conseruatur.

Eodem spiritu ductus, sine praëiudicio Humilitatis, scripsit de Diuinis donis secretioribus & miris, ad P. Iacobum Laynez, vnum è primis S. Ignatij socijs P. Petrus Faber, primus S. Ignatij spiritualis filius, cuius Epistolæ partem vulgavit Ribadeneyra, in Vita S. Ignatij, & Orlandinus. Nec hoc solum, sed reliquit suâ manu scriptum sat copiosum commentarium actionum, & illustrationum suarum admirabilium, ex quibus deinde quamplurima, de illo desumpsit Orlandinus, quæ habentur, & in prima parte historiarum Societatis quibusdam in locis, & in duobus libris, quos de eius vitâ separatim dedit Lugduni impressis.

S. Teresa, non tantum dum iussa fuit scribere suas visiones & reuelationes, eæ vt examinarentur (quod fecit scribendo ipsamet vitam suam) sed etiam non iussa, pro aliorum instructione, vel aliquam aliam ob causam ei notam, multa talia admiranda Dei dona, & gratias gratis datas, eas non iussa scribere, postea scriptas reliquit, praesertim in libro foundationum Monasteriorum suorum, in Prologo; & c. i. in fine. Et c. 9. Cum quodam, inquit, tempore à sumpta sacra Communionem orationi insisterem, Domino reuelante didici, fore vt magnum ipsi in hac domo obsequium praestaretur. Et c. 10. Dominus per visum mihi indicauit salutem N. summo in discrimine versatum fuisse, at se eius miserum, ob praestitum Matris suae obsequium &c. atque eum non antè, igne purgatorio li-

berandum, quam prima in eodem, Deo ad altare, hostia offerretur, eadem autem oblata, inde egressurum. Postea narrat animam illam apparuisse sibi, & gratis sibi actis immensis ob beneficium operæ eius acceptum, liberationis è purgatorij pœnis, mox in superna habitacula euolasse. Et cap. 15. narrat vidisse se Dominum, Monialem morientem vlnis apertis protegere, & hanc protectionem alijs quoque promittentem omnibus, quotquot in hisce monasterijs defungerentur, vt nullas sint in mortis articulo tentationes atque impugnationes formidaturæ. Et c. 20. Ibi cum agerem, mihi Dominus inter orandum ait, Segobiam vt concederem, nouum ibidem monasterium conditura &c. Hac agitante visum mihi Dominus significat, facultatem vt ab Ferdinando exigerem, hanc enim ab eo haud dubiè concedendam. Et cap. 27. recenset quomodo Dominus eam reprehenderit, ob non admissam cuiusdam monasterij foundationem. Et infra, refert apparitionem cuiusdam personæ sanctæ sibi factam. Et iterum ibidem, aliam Dei apparitionem narrat, quâ iussit duas quasdam foundationes perficere. Et cap. 30. eandem rem repetit.

Et iterum c. 27. scribit quomodo Deus iussit eam emere certas aedes, certo quodam in loco ad impediendum peccata, quæ ibi fiebant. Et iterum scribit, se dixisse Confessario suo, Dominum sapius hac ratione eam instruere & docere solere, & hactenus multa satis argumenta & indicia me vidisse, è quibus hunc eius spiritum nosset. Et cap. 30. Vt plurimum sic hactenus contigisse video, scilicet, quoties in aliquâ fundatione aliquis mihi subeundus est labor, ipsum mihi Dominum, eî verbis, tum operibus animimum semper addere. Et ibid. addit aliam Christi apparitionem, se ad pergendum excitantis pag. 494. i. Et iterum pag. 499. Ego idem sum, duas hasce fundationes facere ne negligas. Et infra pag. 504. narrat sibi dictum à Christo, dum esset afflicta: Iam confortare Teresa. Et iterum: Dominus mihi dixit: noli frigora hac curare, ego namq; &c. pag. 497. Et iterum ibidem, dictum sibi aliâ vice à Domino ait: Quid dubitas? iam omnia confecta & absoluta sum; bene potes abire. pag. 514.

Denique eodem cap. ait Toleti sibi Deum dixisse, vt Moniales Abulenses, seu S. Iosephi, quæ antè Ordinario suberant, ex Dei voluntate huic Ordini obedientiam redderent. pag. 515.

De P. Ioanne Fernandio scribitur in annis literis Societatis nostræ Anni 1595. Prouinciæ Castellæ in collegio Pallentino defuncto, repertum esse post mortem eius commentarium, indicantem cursum illius meditationum ab anno eius sæculi octogesimo septimo ad nonagesimum, in eoque esse, B. P. N. Ignatiû bis ei se videndum præbuisse: Angelorum choros, quorum etiam adscripti cantus, tum Beatissimâ Vir-

l. 8. n. 14.
l. 9. n. 12.
l. 10. n.
77.
l. 11. n. 56.
l. 13. n.
43.
l. 14. n.
86.

Rib l. 3.
cap. 11.
Orl. i. p.
hist. l. 3. n.
74.

Virginem cum sancto caelestium Virginum comitatu; S. quoque Mauritium, cum locis, illi se ostendisse.

S. Philippus Nerius multa sua miracula & Dei dona mira narrauit variis, vt patet in eius Vita ab Antonio Gallonio & Iacobo Baccio edita, & testimonio Cardinalis Baronij, quem in eâ citant, & alios.

l.p. 183. P. Iosephus Anchieta, notæ vitæ sanctitatis, vt de eo scribit in eius vitâ P. Sebastianus Berrettarus, de se dixit; *Sapius nullas & alienas cogitationes impedimento sibi esse, ad perfectam earum rerum meditationem, quas sibi ob mentis spirituales exercitationem proponeret.* Idem Gaspari Sampedro narrauit, quomodo dum nauigaret, marinus

passer circum nauim volans, brachio ab eo porrecto aduolans confidisset. Eidem commemorauit miracula, quæ à se fieri dicebantur, & quod orans à solo fulgure sit visus. Idem cum cognouisset diuinitus quendam discipulum suum Laureti mortuum ipso die S. Iohannis Euangelistæ, publicè pro eius animâ in pullâ veste, Sacrum dixit de defunctis, & postea narrauit, animam defuncti cælum esse ingressam, cum illa in Sacro verba pronuntiatet: *Omnis honor & gloria.*

l.p. 144. Idem visus in itinere viperâ (cui inerat veneni virus supra quàm in Europa norum sit, deterrimum) cum comites terrore percussi dissiuessent, reuocauit illos Pater, iustitiam ad se venire parèt illa, eamq; apprehensam sedens sibi collocat in gremio, maniq; demulcenti occasionem cepit multa de Diuinâ potentia disputandi naturam nullam esse demonstrans, qua non hominis imperio obtemperet, nullâ re legem Diuinam violanti; tandem viperam suâ benedictione affectam placidè ab se dimisit.

Eodem modo P. Iulius Mancinellus, heroi- cis virtutibus illustis, & miraculis in vitâ, in morte, & post mortem, à Deo honoratus, aliquot libros sat copiosos, manu propriâ, & alienâ scriptos; mihi anno 1606. duodecim ante suâ mortem annis, Romæ donauit, relictis eorum penes se exemplis fideliter descriptis: in quibus libris, innumera recenset caelestia lumina, visiones, reuelationes, raptus, prædictiones, prophetias, rerum occultarum cognitiones diuinitus infusas, sui corporis à terrâ miraculosas eleuationes, infirmorumque curationes.

B. Stanislæus Kostka suo conuinitio Stephano Augusto Coadiutori narrauit, quod à SS. Angelis præsentè S. Barbarâ Virgine & Martyre, sacram Eucharistiam accepit. Quod deinde Stephanus Augustus mihi Romæ sæpius dixit, idque se ex ore ipsius B. Stanislai audiuisset, in processu Recinetensi pto. Canonizatione B. Stanislai factò intratus asseruit.

B. Aloysius Gonzaga, moderno nostro Præposito Generali, tunc suo condiscipulo, dixit de se, se dum visum rationis recepisset, statim Deo obtulisse, & dicasse illius cultui, iuxta scrupulosam illam S. Thomæ sententiam; & alia quædam

valdè rara Dei dona, aliis suis amicis manifesta- uit, quæ eo adhuc viuente à Virgilio Cepario eius intimo, annotata scripto fuerant, vt post eius mortem vulgarentur.

Robertus Bellarminus Cardinalis, & priuatum Cardinali Crescentio, & publicè in concione Capuæ habitâ in templo Cathedrali dixit, se à Deo dono virginitalis ornatum esse. Quod cum vnus è Clero, cum horrore quodâ audiuisset, tanquam iactantiæ cuiusdam speciem præferentis Cardinalis, vidit repentè faciem Cardinalis solis instar splendens, & hinc cognouit Dei voluntate, id candidè à S. Cardinali pronuntiatum fuisse: quod ipse deinde iureiurando testatus est in Processu autoritate Apostolicâ factò pro Canonizatione Bellarmini.

Idem Bellarminus dixit P. Thomæ Fitzherberti, se totâ vitâ suâ, nullum deliberatum peccatum commississe. P. Mutio Generali nostro, se nunquam esse mentitum: vt omitram alia plura, quæ de se dixit aliis, vir alioqui summæ humilitatis, cuius tot sumus testes, quot cum eo familiariter viximus.

Eodem modo P. Balthasar Aluarez, & vitâ voce, varia Dei dona sibi concessa, & occultè aperuit iis, quibuscum agebat, & in libello quodam annotauit, post eius mortem inuento; interdum etiam publicè in exhortationibus insinuauit, zelo charitatis permotus, ad pusillanimes ac debiles extimulandos, & ob sanctos alios fines sicut constat S. Iob virtutes suas, & S. Apostolum multas ex suis reuelationibus, sanctè retulisse, vt fideles excitarent, & in fide confirmarent: vt scribit in Prologo eius vitæ P. Ludouicus de Ponte, ait: quæ eum in quadâ infirmitate dixisse alteri Patri, dictum sibi à Beatissimâ Virgine, vt esset erga S. Iosephum deuotus. Et c. 2. §. 2. p. 22. scribit, eum in quodam libello annotasse multas veritates, hoc est, illustrationes caelestes (ex quibus magna eius sanctitas apparuit) & in eodè scriptum reliquit: *huiusmodi veritates, tanquam prunas fuisse caelestes in suo pectore, quæ ipsius corporem excitarent, cum se tepidam & igneam sentiret, & ita memoriam eorum refricabat, & cum morâ ruminabat, vt nouum ex eis fructum hauriret.*

Et c. 5. vitæ §. 1. ait ipsum scissum esse, se hanc gratiam à Deo accepisse, vt nec motus, nec sensuales inclinationes in se sentiret, ob continuatam deuotionem & recollectionem internam, quâ semper se gerebat in præsentia Diuinâ. Similia de se ab eodem etiam in publicâ exhortatione dicta, vide c. 40. eius vitæ §. 2. pag. 476.

Sic etiâ P. Ludouicus de Ponte multa caelestia lumina & visiones, quas diuinitus acceperat, suâ manu scriptas (post eius mortem inuentas) reliquit, quas Romæ in eius vitâ manuscriptâ legi.

P. Franciscus Labata in publicâ concione de se dixit, se per annos quadraginta in Societate nullam regulam eum plenâ aduertentiâ fuisse transgressum: vt ab eo audiui, qui huic concioni

Fulg. c. 34. Vit.

Sylu. l. 6. cap. 1.

§. Quoniam verò c. 26. eius vitæ.

interfuit, & id ex eius ore audiuit magnus Theologus & Doctor, fide dignissimus R. P. Ignatius Roio.

Denique maxima pars admirabilium Dei donorum Sanctis omnibus diuinitus concessorum omnibus saeculis, quae in Ecclesia Dei in eorum vitis Deas scribi voluit ad fidelium utilitatem, & sui Nominis Diuini gloriam, non aliunde sciri potuit, quam ex relatione ipsorum Dei seruatorum, qui ea habuerunt. Quomodo enim occultissimas virtutes, intimas Dei communicationes & similia, quae inter solum Deum & animam transigit Deus, resciri potuissent? Exteriora enim, quae oculis aliorum patent, multo facilius dici possunt, tum quia aliqui illa sciunt, & ut est prout plena lingua, hominum secreta non celantur, tum quia gratiae gratis datae, sunt minimum quid inter Dei dona, nec sanctum hominem faciunt.

In eap. 1. Phil.

Vnde merito S. Chrysostomus charitatis, & patientiae actum nobiliorem esse ait suscitacione mortuorum. Quod ipsi serui Dei clare agnoscunt, & ideo ista non ita curant, uti exercitium solidarum virtutum.

Secundo probatur eadem propositio auctoritate SS. Patrum & Theologorum.

hom. 9. in Ezech.

S. Gregorius, Iusti, inquit, atque perfecti, aliquando virtutes suas predicant, bona quae diuinitus acceperunt narant: non ut ipsi apud homines sua ostentacione proficiant, sed ut eos quibus predicant, exemplo suo ad vitam trahant. Et infra: Perfecti cum virtutes proprias loquuntur, in hoc quoque omnipotentis Dei imitatores sunt, qui laudes suas hominibus loquitur, ut ab omnibus cognoscatur. Nam cum Scriptura sancta

Prou. 37.

precipiat dicens: Laudet te alienus, non os tuum, quomodo facit ipse, quod prohibet: sed si virtutes suas omnipotens Deus taceret, eum nullus agnosceret: si eum nullus amaret, nullus ad vitam rediret. Vnde & per

Psal. 118.

Psalmistam de eo dicitur: Virtutem operum suorum annuntiabit populo suo, ut det illi hereditatem gentium. Virtutes ergo suas annuntiat, non ut laudibus suis ipse proficiat, sed ut hi, qui hunc ex sua laude cognouerint, ad perpetuam hereditatem veniant. Iusti itaque atque perfecti, non solum cum vituperationis sua verba reprehendunt, sed etiam cum virtutes suas, quas habent, infirmis loquuntur, reprehensibiles non sunt: quia per suam vitam, quam referunt, illorum animas ad vitam quaerunt. De quibus tamen sciendum est, quia nunquam bona sua detegunt, nisi eos ut dixi, aut proximorum utilitas, aut certe nimia necessitas cogat. Vnde Paulus Apostolus, cum virtutes suas Corinthiis enumerasset, adiunxit: Factus sum inuisibilis, vos me coegisti. Similia habet lib. 8. mor. c. 7.

Aliquando autem id faciunt serui Dei, ob propriam utilitatem. Quae de te eodem loco subdit S. Gregorius: Est vero aliquando, ut necessitate compulsi, in bonis quae de se referunt, non aliorum utilitatem, sed suam requirant. Sicut B. Iob. facta sua enumerat, dicens: Oculus sui caeco, & pes claudo, pater eram pauperum, & causam, quam nesciebam, diligen-

Iob. 29.

tissime inuestigabam: & multa alia, quae saepe egisse se commemorat. Sed quia in vulnere doloris positus, ab amico increpantibus, ipse impie egisse, & violentus proximis, atque oppressor pauperum fuisse dicebatur, vir sanctus inter flagella Dei, & humane increpationis verba deprehensus, mentem suam grauius conuulsi, atque ad desperationis foueam conspexit impelli, qui iam iamq. cadere poterat, nisi ad memoriam bene acta reuocasset, ut ad spem animum reduceret, ne oppressus verbu & vulneribus in desperationem periret. Quod ergo bona sua enumerat, non immorescere aliis, quasi ex laude, sed ad spem animum reformat.

Et alibi plura alia bona a S. Iob. de se enumerata recenset, eo sine ab eo narrata, ut inter veterum amicum contra se dicta, quae eum ad desperationem trahere poterant, ad spem animum reformat.

Vidit, inquit, vir sanctus, mentem suam auditio tot malis ad desperationem conuulsi, & mirabiliter studuit, in spe certa, ex bonis suis actibus, solidari. Sic impletur, quod scriptum est: In die malorum me in memoris bonorum.

Idem aliquando, inquit, sancti viri, & coram hominibus compelluntur bona facere, aut eadem hominibus sua facta narrare: sed ad eum finem omnia referentes, ut non ipsi eosdem operibus, sed Pater eorum, qui in caeli est, debeat glorificari. Dum enim sancta predicant, ipsa predicatio eorum forte despiciunt, quorum vita nescitur. Compelluntur ergo vitam suam dicere, ut auditorum suorum valeant vitam mutare.

Idem explanans responsum Samuelis Prophetae datum Saulli 1. Reg. 9. 18. 19. quatenus ubi esset domus Videntis, & respondit Samuel Saulli dicens: Ego sum videns: Viri sancti, inquit, virtutes quas habent, & abscondunt & proferunt: abscondunt, ne magni videantur: proferunt, ut electi imitentur. Verbo item Sapientia, aut Propheta spiritus, se pollere afferunt, non ut venerentur, sed ut audiantur.

Idem alibi: Qui necessitate cogente, vera de se bona loquitur, tanto magis humilitati iungitur, quanto & veritati sociatur. An Paulus humilis non fuit, quando emulatione veritatis, contra falsos Apostolos, tot de se Discipulis fortia gesta narrauit: Qui nimirum veritati inimicus existeret, si abscondendo virtutes proprias, predicatores errorum preualere permisisset.

S. Cyprianus, cum Donato, ad quem scriberet, enumerasset Dei beneficia, quae post scriptum baptismum a Domino acceperat, subdit: Scis ipse profecto, & mecum pariter recognoscis, quid detraxeris nobis, quid tunc consuleris, mors ista criminum, vita virtutum. Scis ipse, nec praedico: in propriis laudes odiosa iactatio est, quamuis non iactatum esse possit, sed gratum: quidquid non virtute nominis ascribitur, sed de Dei munere praedicatur.

S. Chrysostomus: Vbi que inquirenda est causa, non quae ad utilitatem auditorum spectari, etiam si commendet se ipsum, non solum non meretur reprehendi, sed etiam coronari, & propter silentium taxandus. Idem ponderans illa verba Apostoli ex 2. Cor.

to 3. h. 5. de laud. Pauli.

2. Cor. 12. Venio ad visiones & reuelationes Dei parco autem ne quis de me existimet, super id quod videt; Hoc inquit, dicendo nos erudit, vt ne existente quidem necessitate omnia, quorum nobis conscij sumus, in medium proferendo vulgemus, sed ea solùm, quæ audientibus vilita videamus &c. Et enim alius de se affirmare sermonem, gloriosi est, & insolenter se iactantis dicere autem illa, quæ presentis causa tantummodo necessaria sunt futura, amantis est, multorumq; commoda cogitantis. Et magis Paulus merebatur loquendo de se, quam tacendo laudari. Qui nisi fecisset istud, culpabilior esset illis qui se ipsos importunè laudare dixerunt; & nisi etiam gloriatu fuisset, creditos sibi perdidisset, omnesq; rei inimicorū, dum se humilitatē exultisset, &c. Amplius nunc Paulus placuit gloriano, quam alter laudes proprias occultando: nec tantum quique profuit, cum sua merita celaret, quantum ille cum proderet. Et infra: Fecit hoc Paulus, cum à pseudo-apostolis carperetur, quasi non esset probatus Apostolus, nec homines à Christo aliquam potestatem, propter obreccationes falsas, in laudes suas ire compulsi sunt, qui maxime dignitatem eius ostenderent. Similia habet Rom. 22. in 2. Cor.

in illud, Vtinam sustineretis modicum quid.

1. 3. epist. 178.

Idem S. Chrysostomus ante partem morale, vbi multa SS. exempla confitatur, & quæ recenset homilia singulari in illud eiusdem epistolæ, Vtinam sustineretis &c. qui est sermo 25. Tomi 5. Et Tomo 1. de periculis spectaculorum: Tunc sas est propria commemorare beneficia, cum insignis hinc speratur vilitas. Idem alio in loco: Quæ admodum suas recitare virtutes, extrema videtur demerere: si nulla superest necessitas; ita necessitate violentè incumbente propellentes, proditio est ea tacere, quæ quis studiosè perfecit.

S. Iudorus Pelusiota, rationem reddens Hieraci, cur Phariseus ob verborum arrogantiam, apud Deum offenderit, Job verò, qui plura & sublimiora de se protulit, gloriam assecutus sit, concludit in hunc modum: Frigidum atque insulsum vt est, ita etiam videtur laudes suas predicare, cum nulla vrget necessitas. At si quis, quæ minime conuenit audiens, in huiusmodi sermones inuitat incidat, in eos qui hanc necessitatem attulerunt, culpa quoque conferrì debet. Ac propterea Diuina Sapiencia, eum qui nullis contumeliis incutatus, iustum sese pronunciat aliosq; condemnarat, ac ne presentem quoque Publicanum veritus fuerat, repudiatur: eum verò, quem necessitas ad hoc impulerat (quid enim quod ad simulandum ipsius animum facere possit amici pratermiserant?) amplissimis laudibus coronauit.

S. Basilii in regulis breu. cum interrog. 247. proposuisset: Cum in scriptura legatur: Nolite gloriari, neque loqui sublimia, & Apostolus de se ipso loquens (scilicet manifestans sua dona dicit) non secundum Dominum loquor, sed quasi in insipientia: aliàs verò hominem gloriari permittat, eam dicit, qui gloriatur in Domino gloriatur; quæ est gloriatio in Domino, & quæ est illa verita gloriatio? Respondet, veritam gloriationem esse, cum quis gloriatur de malo, vel cum in eo ea, quæ facit, laudare se vult scilicet vanè,

alioqui in Domino gloriari eum, qui rectè facta sua sibi non adscribit, sed Domino ac dicit: Omnia possum in eo, qui me confortat Christus.

Idem ibidem ad interrogationem 221. in qua querebatur, quomodo veritum sit, ne videatur ab hominibus ieiunantes, cum sancti viri contrarium fecisse reperiantur? Respondet: eam veritari manifestationem bonorum operum, quæ sit ex vitio humana gloriæ eam ob causam vt spectentur ab hominibus. At si ad gloriam Dei fiat, nequaquam apud Dei cultores abscondi debere, ipse Dominus declarante, qui dicit: Non potest ciuitas abscondi supra montem posita, neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio &c.

Et in moralibus, nimis amplè id videtur, tanquam omnino necessarium imperare: Qui Dei beneficio rectè aliquid fecerit, is ceteris id quoque notum facere debet, vt Dei gloria celebrior efficiatur. Idque his Scripturæ locis confirmat: Et reuerfi Apostoli narrauerunt illi, quæ fecerunt. Cum autem venissent, & congregassent Ecclesiam, renuntiauerunt quantam fecisset Deus cum illis. Vt sciatis quid agam, omnia vobis faciet Tycheus charissimus frater, & fidelis minister in Domino, quem misi ad vos in hoc ipsum, vt cognoscatis quæ circa me sunt.

S. Augustinus ponderans illud Matthæi 6. Cauete facere iustitiam vestram coram hominibus vt videamini ab eis, Numquid, inquit, voluit hoc dicere, vt quæcunque bona facimus, abscondamus ab oculis hominum, & timeamus videri? Si times spectatores, non habebis imitatores. Debes ergo videri, sed non ad hoc debes facere, vt videaris. Noli ad laudem tuam operari bonum, quod agis, sed ad laudem illius, à quo habes, vt bonum agas. Et cum proposuisset quæstionem, quomodo lucere debemus coram hominibus Christo iubente, vt videantur opera bona nostra, & attendere, ne iustitiam nostram faciamus coram hominibus, vt videamur ab iis? Respondet fuse, iuxta sensum, quem intendimus, & tandem ait: Homo, cum beneficiens videtur ab hominibus, intentionem boni facti habeat in conscientia sua, intentionem verò innotescendi, non habeat nisi in laudibus Dei, propter eorum, quibus innotescit vilitatem, quibus hoc prodest, vt Deus placeat, qui hoc prestavit homini. Et infra: Quisquis ergo ita vult videri ab hominibus opera sua, vt ille glorificetur, à quo ea, quæ in illo videntur, accipit, & sic ad imitandum bonum idem ipsi qui viderunt pietate fidei prouocentur, verò lumen eius lucet coram hominibus, quia lux de illo charitatis radiatur, non superbia sumus euomitur: & in eo ipso cauet ne iustitiam suam faciat coram hominibus vt videatur, ab eis, quia nec suam deputat illam iustitiam; nec ideo facit, vt ipse videatur, sed vt ille intelligatur, quæ laudatur in homine iustificato.

S. Anselmus explicans illa verba Apostoli, Ministri Christi sunt, vt minus sapiens dico, plus ego: Sciendum est, inquit, quia nisi atque perfecti aliquando virtutes suas predicant, & bona quæ diuinitus acceperunt, narrant, non vt ipsi apud homines

reg. 70. Luc. 7. Act. 14. Eph. 6.

tract. 8. in ep. 1. Ioan.

serm. 3. de Verb. D.

in 2. Cor. 11.

suâ ostentatione proficiant, sed vt eos, quibus predicant, exemplo suo ad vitam trahat. Et infra, cum reuelationes Apostoli explicaret, ab eo commemoratas, sic ait: Tempus, quo raptus est, idem, inquit, annotauit, vt intelligeretur, multo maioris meriti esse dum ista scriberet, quam fuerat, dum ea vidisset: & quia non taciturnitas sed necessitate diceret, quæ per tot annos tacerat. Et alibi: Quisquis, inquit, qui bona facit aut loquitur, idcirco placere capit hominibus, vt eos ad imitationem bonæ conuersationis trahat, vel ad Dei laudem corda eorum accendat, non hominibus querit placere, sed Deo. Hoc etenim modo Paulus placebat hominibus, qui se alibi per omnia omnibus placere testatur.

in c. 1.
Gal.

in c. 18.
Matth.

Theophylactus: Sed mirabitur, inquit, aliquis, quomodo Pharisæus, cum pauca verba sua laudis protulerit, condemnatur; Iob verò cum plurima fuderit, coronatur: Ed scilicet, quod Pharisæus talia dicebat, nulla ratione cogente; Iob verò vrgentibus eum amicis, & pressuris prementibus coactus est, proprias virtutes referre, ad Dei gloriam, ne homines desisterent à profectu virtutis.

serm. 2 de
cœn. Do.

S. Bernardus: Qui necessitate cogente, vera de se bona loquitur, tanto magis verius humilitati iungitur, quanto & veritati sociatur.

de inst. &
regim.
Prælato-
rum c. 11.
col. 4.
2. Cor. 12.

B. Laurentius Iustinianus, Nequaquam, inquit, dubitandum est, plura occulta mysteria; quaedamque secreta cœlestia sanctis viris propalari per spiritum, quæ profecti illis manifestari non licet (hoc est, quædam reuelantur, non manifestanda) (sicut Apostolus de se, inquit, audisse verba, quæ non licebat homini loqui.

E. sai. 2 4.

Propheta quoque cum multa vaticinando dixisset, nonnulla in semetipso silentio regens, ait: Secretum meum mihi quoniam, vel ad instructionem solummodo ipsorum, vel in signum testimoniumque, singularis ignis innotescunt dilectionis. Verum illa quæ adficere possunt audientes, seu Dei gloriam in hominibus accrescere, quamuis reuelentur introrsus, sunt (vt arbitror) cum humilitate & deuotione dicenda; interueniente rationabili causa, seruatque congruo modo & tempore, ne forte transfigurante se Satanâ in Angelum lucis, inter triticum seminante zizania, suscepta gratia fructus diripiatur ab homine.

Oecumenius: Non est insipientis, gratiam à Deo sibi traditam promulgare instante necessitate, ob salutem & utilitatem animarum: quin potius vehementer sapientis est, ac animi humani ac benigni, despiciere suspicionem arrogantis, propter hominum salutem.

2. 2. q.
132. a. 1.

S. Thomas cum probasset, posse appeti gloriam sine vitio, ait in responsione ad primum argumentum, esse laudabile eam appetere. Et in responsione ad tertium argumentum, tres huius rei fines ponit, qui locum habent, etiam in manifestatione Diuinorum donorum nobis concessorum: Vt, inquit, aliquis ab aliis cognoscatur, potest appeti, quantum est vitale ad aliquid: vel ad hoc, quod Deus ab hominibus glorificetur: vel ad hoc, quod homines proficiant ex bono, quod in alio cognoscunt: vel ex hoc quod ipse homo ex bonis, quæ in se cognoscit, per testimonium laudis alienæ, studeat in eis

perseuerare, & ad meliora proficere: & secundum hoc, laudabile est, quod curam habeat aliquis de bono nomine, & quod prouideat bona coram Deo & hominibus, non tanquam in hominum laude, inaniter delectetur. Si ergo id licet, iudicio S. Thomæ, multo magis licebit, sine appetitu gloriæ villo, ob aliquem ex tribus finibus supradictis, & ob quartum (defensionis sui; & ob quintum, ad abigendam pusillanimitatem & desperationem ab aliis Sanctis assignatos) dona Diuina cum summâ internâ humilitate, & externâ modestiâ, aliis manifestare.

Idem S. Thomas alibi asserit expressè, non esse in quest. peccatum, quod aliquis velit bona opera sua ab aliis approbari, dicitur enim: *Luceat lux vestra coram hominibus: & idem appetitum gloriæ, de se non nominare aliquid vitiosum, si non sit inanis & vana. Vana autem est, si gloria queratur de re, quæ non est; vel quæ non est digna gloriâ: & si gloria non referatur ad honorem Dei, vel proximi salutem.*

Et in responsione ad primum. *Laudabiliter potest homo ad aliorum utilitatem gloriam appetere, secundum illud. Videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Multo ergo magis laudabilis est, si quis non appetendo gloriam propriam (quod nulli suadeo) sed solum Dei gloriam & proximi utilitatem, Dei dona sibi concessa manifestet, cum debitâ moderatione & humilitate: quia id minus est, quam manifestatione eorum, gloriam propriam intendere, etsi relatum ad Deum, quod periculosum est: & quantum in aliquâ particulari personâ, nullum id periculum pariat, tamen ob maius meritum humilitatis, omnino à tali desiderio gloriæ, etsi non vano, abstinendum puto omnibus.

Abulensis, ponderans an Ezechias peccarit vtendo illis verbis significantibus laudem: *Memento, quomodo ambulauerim coram te in corde perfecto &c.* Respondet, non peccasse, sed meruisse; Quia, inquit, ea quæ ad bonum finem sunt, si ipsa absolute mala non sunt, meritoria sunt: & tamen quod aliquis dicat bona quæ fecit, non est absolute malum, sed ex intentione dicitur.

Idem q. 22. in cap. 17. libr. primi Reg. ait, Dauidem non peccasse laudando se de robore suo, supernaturaliter accepto, vti nec Paulum, cum raptus suos narrauit, quia vitale fuit illa manifestari.

Idem sentit S. Antoninus 2. p. tit. 4. cap. 1. §. 4.

B. Laurentius Iustinianus, cognitionem Dei 1. a. de sp. donorum, singulari Dei gratiæ adscribit, tantamquam valde vitalem. *Singularis est, inquit, ista vocatio, quæ in beneficiorum cœlestium agitur speculo, per quam rationalis spiritus à suo repore surgere, ac Deum suum toto affectu diligere cogitur, tot facibus spiritualibus irradiatur, accensus tot amoris casti stimulis agitur, quos sunt dona, quæ à Domino sibi noscitur esse impensa magna profecti in sinuata huius veritatis est vitæ, & præprensus istius lucis est virtus, quæ repentinis suo splen-*

splendore, mentis dissoluit torporem; interioris propul-
sat tenebras gratiam simul confert & vitam. Nutrit
equidem meditantis exhibitæ à Deo beneficia, eò fa-
uilius, quò frequentius animo reuoluuntur, & in memo-
ria armario reconduntur. Manu quoque quadam
spirituali, iacentem erigunt & gratitudinis funiculis
ad Deum trahunt, à quo eadem se percepisse cognoscunt.
Nequaquam ut arbitror, in peccati morte diu tacere
ualet exanimis, cuiusque ex infuso lumine dona-
tum est, tractare beneficiorum numerositatem secum,
& corde gustare.

Rupertus Abbas, explicans verba illa Chri-
sti. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, & quod
in aure auditis, predicare super tecta; Quid, inquit, di-
cit ipse in tenebris, & quid in aure loquitur verbum
Dei. Deus ipse Iesus Christus, nisi reuelationis Dei, quas
in occulto, quasi in tenebris, ubi homines non vident,
quando vult, & prout vult, per Spiritum sanctum im-
mittit; Et hoc, bonum quidem per humilitatem abscon-
dere, & occultum tenere, videlicet quando & quomodo
gratiam quæ illustratus est, quis acceperit: optimum
autem, reuelare pro gloria & honore Dei, dum vili-
tatis causa exposcit, aut iusta necessitas exigat. Nam
exempli gratia nullatenus quisquam, tam vtiliter se-
cretum Dei donum qualiter acceperit, silentio premis-
quam vtiliter Paulus vas electionis predicauit, scribens
Corinthiis, inter cetera de semetipso, quòd vsque ad
tertium celum, siue in Paradisum raptus, audisset ar-
cana verba, que non licet homini loqui. Nonne talia
scribens, dixit in lumine quòd sibi datum fuit in tene-
bris & quod in aure audiuit, super tecta predicauit?
Imitantur autem illum, quicumque predicant gratiam
sibi datam, exigente causa iusta necessitatis, procul ab-
sente vento misera vanitatis.

c. 11. f. 3.
de exterm.
mali, &
promot.
bon.

Richardus de S. Victore, Sanè, inquit, periculo
imminente & tentatione superueniente, cum presens
virescens animi tuum desperatione tangi, & ad dissidentia
locum detici, debes ad virtutum præteritarum me-
moriâ oculos flectere, & ex earum recordatione,
spei tue fiduciam reformare. Idque probat exem-
plo S. Iob.

Sic, inquit, Iob rebus nudatus, filiis viduatus, vlcere
percussus, cum se in loco iustorum deprehensum cer-
neret, & desperationis malo pulsari presensires, ve dis-
sidentia malum temperaret, ad bonorum lapidum a-
ceruum recurrit, & ex bonorum recordatione, castra
sua vndique munit, & desperationis insultus, fortiter
repellit, cum dixit: Oculi sui caeco &c. Sic & Eze-
chias, sub necessitatis articulo ad huiusmodi lapidum
munimina recurrerat, cum de vitâ dissideret, & ex bo-
norum actuum suorum representatione, Domini mis-
ericordiam prouocabat, precumq; suarum obtentu, dis-
sidentia pericula propulsabat. Memento inquit, Domine,
quomodo ambulauerim coram te in veritate, & corde
perfecto, &c. Debemus itaque & nos promptum &
familiare habere sub omni tempore tentationis, antè a-
ctorum bonorum præsentem memoriâ tenere; & cum
hanc consuetudinem in continuum vsum direxerimus,
quasi lapides bonos, & iuxta diuinum documentum
electos, in loco castrorum collocabimus.

Alvarez de Paz, Sciendum est, inquit, quòd huius
desipientia sui ipsius non contradicit, si homo propter
gloriam Dei, & vtilitatem proximorum, se ipsum lau-
det, & ob rectè facta magnificet: Et in fine cap. Dum
aut Dei gloria exigit, aut vtilitas proximorum requi-
rit, te laudans, non aduersaris humilitati, nec desipienti-
æ tui ipsius, dummodò non tuam, sed Dei laudem
quæras, & in ipso modo laudationis modestè te geras, &
magis te ipsum vituperare quàm laudare concupiscas.
Quæ tamen verba huius magni viri, non ita
erudè accipiendâ puto, ut nostri laudationem
nobis suadeat, sed potiùs simplicem narratio-
nem rerum, ex quibus laus, à nobis tamen non
desiderata, nec quæsitâ, resultare possit, contra
nostram voluntatem, quæ vi potest proximi
vilitatem optare, ex rerum à nobis præclare
gestarum commemoratione orituram, ita eam
expetere non debet, sed omnino auerfari om-
nem, & sui per se & ab aliis, nostri laudationem,
& honorem, ex cognitione bonorum operum,
vel Dei donotum in nobis, à nobis manifesta-
torum. Sed hoc solum fructu contentus sit, ut
alter inueter notabilius, quàm iuuaretur sine
hac donorum Dei humilibus manifestatione.

Ludouicus de Ponte, ex duplici causa, ait, licet
tum esse, dona Dei secreta manifestare aliis. Altera, vili-
tatis eorum, quibus hac propalantur, ut inde ad maio-
rem Dei gloriam in virtutibus proficiant, vel docent,
quæ eos oportet scire, maiorem fidem adhibeant: idque
confirmat dictis S. Gregorij supra citatis. Altera
est vrgens necessitas ipsius narrantis, cum ab ad-
uersariis affligitur & in desperationem pertrahitur,
&c.

tom. 1. in
Cant. l. 2.
exhortat.
19. 5. j.

Et alio in loco: Non est contra humilitatem, vi
ait S. Gregorius h. 9. in Ezech. referre suas virtutes &
opera ac beneficia, quæ Deus in eum contulit, quando id
erit necessarium ad bonam sui ipsius & officij sui opi-
nionem, suæq; doctrine auctoritatem comparandam,
quemadmodum ipse Apostolus fecit in suis Epistolis ad
Corinthios & Galatas, & ipsemet Deus magnalia sua
recesit, quæ alijs sciri non potuissent. Attendit au-
tem in hoc ad bonum, quòd homines ex eorum notitiâ
hauriunt.

tom. 4. de
perf. tr. 6.
c. 11. fin.

Franciscus Arias, cum probasset multis, non
esse contra humilitatem, cognoscere in se Dei
dona, etiam maiora, quàm sint in aliis, tandem
toto cap. 10. ex professo, & copiosè ostendit
exemplis Christi & Sanctorum, expedire inter-
dum, manifestare Dei dona, propter proximo-
rum vilitatem.

4. patt. de
imi. Chri.
tr. 8. c. 2.
tr. de ro-
far. 5. 4.
de condit.
seruand.
in rofar.
Hier. ad
Eustoch.
de Virg.
Aug. in
soliloq.
Gregor.
init. dial.
Cl. gr. 13.
Bern.
l. 7. 4. in
Cant.
Rib. Lib.
1. vit. 3.

Et, ut idem ait alibi, Sancti ab ordinatione Diui-
nâ permoti, toti Ecclesie (non tantum vni vel alteri)
manifestarunt ineffabiles gustus, & delicias celestes,
quibus à Deo refecti fuerunt: & ea scriptis commenda-
runt: ut sciret S. Hieronymus, Augustinus, Gregorius,
Ioannes Climacus Bernardus, & alij: qui in libris à se
scriptis, ea, quæ Deus, hac in parte in animabus eorum
operatus est, posteritati reliquerunt.

Et P. Franciscus Ribera, Neque nouum, inquit,
neque insolens est, suas ab ipsismet Sanctis aut narrari

4. patt. de
imi. Chri.
tr. 8. c. 2.
tr. de ro-
far. 5. 4.
de condit.
seruand.
in rofar.
Hier. ad
Eustoch.
de Virg.
Aug. in
soliloq.
Gregor.
init. dial.
Cl. gr. 13.
Bern.
l. 7. 4. in
Cant.
Rib. Lib.
1. vit. 3.
Aut Teref. c. 2.

aut conscribi reuelationes, Deo sic ad nominis sui gloriam disponente: has enim ipsi si tacerent, & que earum noscendarum esset ratio?

Alphonlus Rodriguez hoc ipsum fusè demonstrat 2. parte Exerc. perfectio. tractat. 3. cap. 29.

Vincentius Iustinianus Antist. Ordin. Prædicatorum in Vita B. Ludouici Bertrandi, Romæ primum impressa, deinde Neapoli per Fr. Ludouicum Metalonium recusa, anno 1613. in prologo ad christianum lectorem, sic ait: Non est, quod aliquis miretur hunc Benedictum Bertrandum manifestasse alii id quod habebat à Deo: id enim nouum non est, nec reprehensione dignum. Si legemus vitas multorum Sanctorum, scriptas ab excellentibus authoribus, & postea collectas à Lipomano Episcopo Veronensi, & Surio Monacho Carthusiano, inueniemus, quasi omnes Sanctos hoc ipsum fecisse: imò reperiemus eorum aliquos, per seipos scripsisse, vel dictasse reuelationes calitus acceptas. Id fecit S. Cyrillus, cum aliis antiquis, & inter nostros SS. Patres idem fecere Robertus Auinionensis, cuius opera in lucem edidit Iacobus Faber Stapulensis; & Henricus Suso, cuius reuelationes & vitam miraculosam impressit Surius in peculiari libro. Et quod mirabile est, aliqua sancta femina fecerunt id ipsum: S. Radegunda vulgavit suas reuelationes iussu Eugenij tertij, Reuelationibus S. Cunegundis, & S. Gertrudis plenus est mundus. S. Brigitta Sueca, octo libros reliquit mirabilium reuelationum, que ex præscripto Concilij Basiliensis (antequam ab Eugenio quarto dissolueretur) fuerunt approbata in contraditorio Iudicio à R. Turrecremata, tunc Magistro sacri Palatii, postea Cardinale. Et inter nostras Sanctas inueniemus S. Catharinam Senensem scripsisse libros aliquot de Diuina providentia, quibus inserit reuelationes valde notabiles, quas habuit à Christo, à Beatissima Virgine, à S. Francisco, à S. Dominico, & ab aliis Sanctis. Eodem modo fecit B. Olympha Mantuana. Itaque si iste Dei seruus, detexit alicui suo deuoto reuelationes suas, non fecit rem nouam, & in Ecclesia Dei inuitatam, nec ego prætendo quidquam noui, describendo eas in hac historia. Ex quo sanè apparet omnes suas visiones & reuelationes narrare aliis solitum B. Bertrandum, vel tunc quando contingebant, si aliquis præsens aderat, vel paulo post, & talibus narrationibus eius, tota illa historia respecta est.

P. Gabriel Aluarez explicans illa verba S. Regis Ezechiae, *Obscuro, Domine, memento, queso, quomodo ambulauerim coram te in veritate & in corde perfecto*; Ex quo, inquit, edocemur, non esse generaliter interdictum, bona opera apud Deum recensere, sed posse nos, modeste tamen & humiliter, coram Deo, in illius cultum & obsequium, præstita eodem Deo auctore & adiutore, commemorare, ad inclinandum & propitiandum nomen &c. Idque confirmat exemplis Job, qui caput 29. haud perinde breue, in suarum actionum encomio conluit; Sara uxoris Tob. 3. Tobiae, quæ apud Deum se commendauit; & exemplo Esther, quæ Deum oratura laudis sue

præconium præmittit. Ad eandem ferè normam David sapiens in Psalmis, præsertim Psal. 100. & psal. 17. Et Ieremias dum Deum precatur, suarum virtutum meminit. Hæc Aluarez.

Theophylus Raimaudus citans Plutarchum, Dionem, Chrysofomum, Epictetum, hoc ipsum confirmat.

Ego sanè existimo Dei peculiari consilio & instinctu, Dei seruos, in humilitate & contemptus sui amore fundatos, & cognitione vilitatis suæ clarè imbutos, ac proinde à vanæ gloriae & iactantiae spiritu alienissimos, interno Diuino impulsu excitari ad manifestanda arcanæ & singularia Dei dona sibi concessa. Videt enim a-matrix animarum Diuina Sapientia, multum inde & Diuina gloriae & auxilij animarum accedere, idèd facit, vt sæpè nil minus quàm talia cogitantibus, Dei seruis, dicantur ab eis ea, quæ ipsi studio deprensendi se arctè occultabant, & nulli nota esse cupiebant. Sed is, in cuius manibus sunt nostra corda, ob fines sibi notos, & nobis etiam aliqua ex parte manifestos, ea propalari vult, per seruos suos: quæ propalata esse ab omnibus ferè exitiis Sanctis, legimus in eorum gestis, in beneficium Ecclesiae annotatis, Dei ergo opera sunt hæc, non hominum inuenta. Idèd, vt omittam alios exitiæ sanctitatis, B. Virgo Maria Magdalena de Pazzis, in Beatorum numerum relata ab Urbano Octauo, vultus est eius Confessarius Vincentius Pucci-us, in eius quam edidit vitæ, amicè cum Domino de Domino conquirebatur, quòd ea, quæ illi in raptibus eius manifestabat, cogeret illam ore pronuntiare, suas visiones, raptus, extases, vt omnia ad Monialium notitiam deuenirent, ab illis quod quotidie factum est, conscribi, & ad hunc diem Florentiæ in Monasterio, in quo sanctè obiit, conseruari in aliquotomis, postea reculis & approbatis à magnis viris, tum læcularibus Prælatibus valde spiritualibus & doctis, tum à nostræ Societatis Patribus, tum aliis, minus notis, tum P. Bernardino Rosignolo tunc Prouinciali Romanæ Prouinciæ, tum P. Virgilio Cepario Confessario huius Sanctæ Virginis, à quibus libri varij in lucem pridem editi, indicant, eorum iudiciis in rebus huiusmodi quemuis posse & debere acquiescere. Sic, inquam, in quodam raptu, Anno 1586. 11. Augusti, qui per quatuor dies durauit, locuta est cum Deo, 20. annis ante suam mortem: *ô amorosum verbum, dic mihi, rogo te, quare in me contulisti tot res intra te solum & me, & nunc vis, vt ego eas manifestem: ah facit hoc, quia bene vides quàm difficulter me finerem cõduci, ad manifestandas res tales, & quia cognoscis meum debile signum: præterea, quia facilius credunt tibi quando in me loqueris: item ad manifestandum bonum illorum. Posset facere per aliam viam, sed ista tibi placet.*

Simili modo etiam alij serui Dei fecerunt, Diuino impulsu ad similia excitati, & clarè Diuinam

tinam in hoc voluntatem agnoscentes: et si alioquin quantum in ipsis est, voluerint omnia talia esse occultissima. Vt plurimum enim talia de se narrant, quasi diuinitus coacti, Deo ad id ob fines sibi notos eos impellente. Hac ratione P. Sebastianus Beretarius in Vita P. Iosephi Anchetæ, innumeris miraculis & prophetici spiritus argumentis plena, cum dillexeretur vit ille sanctus, facile proderet sua arcana miraculosa? inter alias causas hanc quoque adfert: Ex eodem fonte, vnde tanta ad eum donorum copia manabat, prodibant cuncta perpetua illa de Deo cogitatio, quam remittebat nunquam, perpetua, cum Deo coniunctio, tanto Diuina lucis fructu occupabat animum, vt in Diuinum lumen absorptus, nostra hæc non humanâ ratione modo cogitaret. Vnde tanto animi candore, tamq[ue] sincerâ simplicitate, que in diuino lumine intuebatur, ad Diuinam illustrandam gratiam, probebat foras.

Hoc spiritu Diuino adacta S. Gertrudis, suas visiones & reuelationes narrauit cuidam Moniali, ab eâ aliis manifestandas, vt dicitur in proæmio libri B. eius vitæ à Ioanne Lanspergio Cathusiano scriptæ. Imò ipsamet iussa est scribere, & scripsit suas reuelationes & visiones, vt aliis quoque per totum mundum vulgarentur, vt habetur in prologo libr. 1. vitæ eius & libr. 1. c. 16. & in argum. 2. lib. 2. c. 10. Er postquam abfoluta fuit scriptio reuelationum Gertrudis, Christus librum eas scriptas continentem, petitori suo admouit, tanquam sibi charissimum, & suæ Diuinitatis dulcedine, singulas eius litteras penetrantem, sicut mulsum penetrat medullam panis albi, qui eo perfusus est, vt dicitur lib. 5. vitæ: vbi multa mira in commendationem eius libri, dicta à Christo referuntur, vt & c. 36. Quem librum, valde placuisse Cardinali Bellarmino nuper P. Bernardus de Ponte anno 1630. in Ianuario Romæ mihi dixit, se audiuisset ab ipsomet Cardinali Bellarmino. Sic & B. Catharina Bononiensis Deo inspirante scribit, se scripsisse anno 1438. varias cælestes apparitiones & alia Dei dona, quæ in libello Italico, prout ab eâ scripta erant, impressa circumferuntur.

Adtingam his omnibus Plutarchi & Macrobij sententiam, approbatam à P. Iulio Nigronio, magno vitæ spiritualis Magistro: Religiosus si adest, da illi referendi copiam, quibus obseruationibus meruerit auxilia Deorum, quantus illi carumoniarum fructus; quia & hoc, religionis genus existimant, Numinum beneficia non tacere. Sed hac in re, ne amor proprius ad vanam propendens & inclinans gloriam, decipiat, diligenter examinanda est propria conscientia, iuxta monitum à S. Gregorio P. datum: Subtilis, inquit, inquisitione necesse est, vt semetipsum animum inuestiget, ne fortasse sue laudis gloriam querat, & animarum lucra se quærens, nostra cogitatio simulet. Sapè enim sui nominis laude animus pascitur, & quasi sub obtentu lucrorum spiritualium, cum de se bona dici cognouerit, latatur.

Accedamus nunc ad soluenda argumenta, initio huius capituli posita, quæ videntur expugnare doctrinam hoc capite propositam.

Ad primum Resp. Verum est, humilitatem impellere ad occultanda Dei dona, & humiles nolite agnosci bona quæ operantur: sed quia humilitas, vt omnes aliæ virtutes, subsunt charitati, quæ, vt ait S. Leo & S. Gregorius, & vt Deus Pater docuit S. Catharinam Senensem, est mater omnium virtutum, idè humiles, dum cogit charitas, coguntur suas virtutes detegere. Hanc enim ob causam omnes Sancti supra citati, qui erant humillimi, & quantum in eis erat, ex parte suâ optabant nesciri, cogente tamen charitate, quasi inuiti & coacti, euulgarunt admiranda Dei dona, sine præiudicio humilitatis: Sic & S. Franciscus, et si despicere summopere cuperet ab omnibus, & ad id adhiberet media aptissima, suos vulgando defectus, & alios ad hoc ipsum contra se excitando, teste S. Bonaventura in eius vitâ, tamen cum honoraretur à populis ob miracula, quæ faciebat, & eius socijs scandalizaretur, videns eum permittente, & non repudiare illos honores, respondit, se quidem illos non expetere, & contra riam optare, tamen quia per eos, non ipse, sed Deus honoraretur, ob dona Dei sibi concessa, se Dei honorandi studio, illum hominum cultum pluri permittente. Cedere enim quandoque debet inferior virtus superiori. Idè cum S. Teresa (vt ipsamet de se in vitâ suâ scripsit) ex affectu paupertatis abieciisset quandam piam imaginem, cuius aspectu se moueri valde ad Dei amorem sentiebat, Christus Dominus ei apparens, reprehendit eam, quòd eum sciret nobiliorem esse virtutem Dei amorem, quam paupertatem, ob huius desiderium, amouisset à se stimulum, quo ad Deum amandum excitabatur.

Ad secundum. Humilis optat quidem malum aliorum de se opinionem, quantum est ex parte eius; sed si Dei causa exigat, vt in bonâ opinione sit, illam non refugit, sed nec eâ delectatur quoad se, verum, vt dicebat P. Ludouicus de Pote, est tanquam idolum, quod ab Ethnicis dum adoratur, nullam ex hoc complacentiam habet. Immo humiles duo lucrantur, dum ob Dei dona, ex Dei amore, necessariò propalata honorantur: Primò, sensibilem molestiam & tristitiam sentiunt, ob delatos sibi honores, & auctam bonam opinionem, contenti solo illo spiritali auxilio; ob quod sancti Patres & Theologi docent, dona Dei propalari posse. Secundo, sapè ob hanc Dei donorum manifestationem, patiuntur graues censuras & criminationes, habentur pro vanis, pro superbis, pro exiguo iudicio & morum maturitate præditis, pro illis à diabolo: quæ opinio illis & solatium præbet, & maiorem contemptum ab humilitate desideratum, quem non paterentur à censoribus, si dona illa non manifestassent. Magnum itaque humilitas

f. 8. Epiph.

3. p. pass.

admon.

10.

in dial.

cap. 154.

cap. 40.

1. p. 145.

146.

cap. 35.

17. 11. Asc.

num. 48.

hom. 9. in

Ezech.

militas acquirit pabulum, manifestando ex Dei amore eiusque gloriae propagandae desiderio; Dei dona, & multo maius, quam si illa non manifestarent; tunc enim tam grates & amiori proprio amaras humiliações, & alia quae hinc sequuntur mala, non paterentur.

Ad Tertium Resp. Christum & occultasse sua dona ex modestia & humilitate (vti putant aliqui sancti Patres, Ambros. libr. 5. in Luc. Chryl. hom. 26. Gregorius 19. moral. 14. Beda; Euthymius, Theophylactus, vel potius alias ob causas, vt iam dicam) & ea palam aliis propalasse, vti supra ostendi ex Euangelio; & hoc exemplo docuisse, posse ea propalari, quando est vel necessitas, vel utilitas, supra à sanctis Patribus commemorata.

Porro idem gloriosam sui Transfigurationem aliis indicari prohibuit, inquit Chrysolomus, Hieronymus, Beda & Theophylactus, & cum iis noster Maldonatus, ne qui eius audiuissent gloriam, si postea Crucifixum viderent, infirmitate eius carnis offensi fidem perderent. Nam eo in Cruce pendente, nonnullos ex iis, qui eum filium Dei esse audierant, dixisse legimus: Si filius Dei es, descende de cruce. Noluit ergo Christus, vt quod se moriente paucis accidit, omnibus accideret.

Cur autem alia miracula Christus vulgari noluerit, inquit Maldonatus, ignoramus. Scimus tamen Christum non sine summâ ratione & consilio fecisse, & quantum ego coniecturâ assequi possum, ad vitandam Pharisaeorum & Scribarum fecit inuidiam, quibus si minima miracula ferre non poterant, quid facturi erant, si mortuos suscitatos audiuissent? Animaduertimus enim de solis mortuis suscitatis, & curatis caecis, Christum, ne id sciretur vetuisse: quia ceteri morbi curabiles videri poterant, vitam & visum homo ignorabam non posse plâ arte semel amissum recuari. Nam leproso, quem mundauerat Matth. 8. 4. non absolute dixit, cui id diceret, sed ne antequam se Sacerdotibus ostendisset. Sed cum sciret vulganda eius miracula, cur precepit, ne vulgarentur? Responder Maldonatus: Vt faceres quod in se erat.

Porro S. Hilarius, ideo Christum ait, vetuisse suorum praedicationem miraculorum; Primò, vt salus hac non offerretur, sed quaeretur, id est, inquit ex eo Maldonatus, ne ideo hoc miraculum,

quasi iussu Christi iactari videretur, vt alij etiam aegroti ad querendam venissent curatiorem, & si leuiter amitterent, si non sponte, sed miraculo impulsu venissent; quam etiam rationem indicat Ambrosius.

Secundò Idem Hilarius ait, quòd Christi miracula praedicare Apostolorum erat officium, quod alij non debebant usurpare.

Denique diuersae res sunt vetare sua praedicari miracula, & sua non propalare miracula. Christus primum fecit, idque non omnino, secundum non fecit, tum quia illa Ioannis propalauit discipulis, & ab iis ei omnia significari

in c. 16. iussit, tum quia, vt obseruauit Maldonatus, Christi

stus dum misit Apostolos regnum Dei praedicare, misit, vt praedicarent aduentum filij Dei, ac proinde, vt eum verum fuisse Deum docerent, quod est maius quid, quam propalatio miraculorum, & vt huic praedicationi eorum crederetur, dedit eis potestatem miracula patrandi, in confirmationem Christi sanctitatis, Diuinitatis & miraculorum quae fecerat.

Item quia ipse Christus tam saepe, inquit Maldonatus, se & filium Dei, & Patrem suum Deum appellauit, & se equalem esse Deo dixit, etiam cum scaldalo & offensione Iudaeorum, quod plus est, quam miracula patrare, & Discipulis sollicitis de pane pro viâ non accepto, commemorauit miracula sua praecipua duo, primum de quinque millibus hominum satiatis quinque panibus, secundum de 4000. hominum refectis septem panibus, & vtroque tot copinis & sportis sumptis, Matth. 16. 9. 10.

Denique Christus vetuit, ne se dicerent esse Iesum Christum, testatur S. Mattheus c. 16. 20, vti obseruauit S. Hieronymus in c. 16. Matth. 20, & Ambrosius in c. 9. Luc. 11. Et Maldonatus in c. 16. Matth. 20. non esse filium Dei naturalem, qualem eum esse Petrus confessus fuit Matth. 16. Iesus enim significat Saluatorem, sed tantum ante Christi passionem Apostoli eum docuerunt esse iustum, Prophetam inaudita miracula facientem, Messiam à Deo promissum, sed non docuisse esse filium Dei viui, id est, verum & naturalem Deum. In quam sententiam iens Maldonatus, Illud, inquit, certum, nunquam Christum autem Passionem suam Apostoli precepisse, vt se filium Dei esse praedicarent: ipse vero nunquam satis aperte se filium esse Dei in publico declarauit: quia cum aliquando offensi nonnulli essent, quòd Deum, Patrem suum appellasset, eorum opinionem auibiguitate nominis ludificauit: Nonne, inquit, scriptum est in lege vestra, Ego dixi, Dij estis? illos dixit Deos, ad quos sermo Dei factus est, quem Pater sanctificauit, & misit in mundum, vos dixit, quia blasphemias; quia dixi filius Dei sum. Ioan. 10. 34. 35. 36.

Ad Quartum Idem Gregorius, qui dixit Sanctorum esse occultare Dei dona; dixit, vt supra vidimus, etiam dum opus est, ea illos propalare, & dum ea propalant, bene illos facere.

Ad Quintum Sancti etiam dum dona Dei propalant, optant pro nihilo reputari, & per propalationem non praetendunt hoc, vt sciantur & magnificent; sed vt se iuuent, alioque & Dei gloriam promoueant, cum quâ tamen simul desiderant pro nihilo haberi. Nec ista sunt impossibilia in humilitate. In quâ, etsi est cognitio Dei donorum magnorum, & cognitio absentiae peccatorum granium, tamen solide humilis hac, quam habet, duplici cognitione non obstante peiorem se omnibus peccatoribus iudicat, etsi eorum peccata in se non habeat, & se pro tali haberi optat, etsi causam in se non habeat, scilicet illa peccata, quae scit alios habere.

in Comment.
Matt. 17.
9. & c. 16.
20.
Math.
27. 40.

in c. 9.
Math.
9. 25.

Mat. 9.
25. 30.

Can. 7. in
Matth.

in cap. 8.
Mat. 4.

Amb. 1. r.
ia Luc.
Chryl.

hom. 26.
Greg. I.
19. mor.

cap. 14.

in c. 16.
Mat. 10.

Dices primò. Est periculum magnum vanæ gloriæ propalare Dei donos; pericula autem peccati, à servis Dei sunt fugienda, ergo & propalatio Dei donorum.

Respondeo primò. Etiam dum Christi iussu luctet lux nostra coram hominibus, & dum videt bona opera nostra, est periculum vanæ gloriæ, & tamen ob illud, non sunt omittenda bona opera. Sic & manifestatio Dei donorum, dum eam charitas exigit, omitti non debet, & à marginis Sanctis omiſſa non est.

Respondeo secundò. Illi, quibus Deus dat dona mira valde, quantum ex Historicis. Ecclesiasticis & notitiâ, quam habet alium plurimum personarum in Societate nostrâ, habent à Deo datam sibi tantam humilitatem, ut nullis proſus superbiæ aut vanæ gloriæ tentationibus moleſtentur, imò positivam sentiunt difficultatem, & quasi quandam moralem impossibilitatem superbiendi. Ideò non est periculum, ut ex manifestatione Dei donorum vanè glorièntur, aut optent magnificeri: quin potiùs præter lucrum illarum animarum, quæ iuvantur ab eis per manifestationem Dei donorum, vplurimum luerantur malam opinionem apud aliquos Cæſores, qui, ut ait S. Gregorius lib. 22. mor. cap. 15. Epist. 72. *renuunt bona credere, quæ nesciunt operari.* & ut dicit Seneca, *Non putant fieri, quicquid facere non possunt; & ex infirmitate suâ, de aliorum virtute, ferunt sententiam.* Imò quod peius est, detrahunt talibus & mente & ore, & traducunt coram aliis, habentque tales pro superbis, leuibus, à demone illis, quæ omnia humilis habet pro magno lucro, ideoque propalando Dei dona, non detrimentum, sed incrementum acquirit humilitatis tale, quale non haberet ea occultando, quia per eorum manifestationem incidit in malam opinionem & contemptum apud alios, quod potissimum verus humilis desiderat ex corde, si humilis verè est, & aliâ viâ vix æquè facillè tantum bonum acquirere potest: ideo etiam ex humilitatis instinctu, non solius charitatis, ob spem tanti boni, dona Dei propalari possunt, ut hæc ratione id allequantur, quod S. Ignatius in Ex. c. 4. §. 44. *magni facere nos iubet, tanquam rem summi momenti, in conspectu Creatoris ac Domini nostri, magno perè iuvantem ac conferentem ad vitæ spiritualis profectum, scilicet stulti haberi & existimari &c.*

Dices secundò. Cum sit amor proprius valde subtilis, & periculum sit, ne sub specie zeli ingrat se appetitus laudis, & gloriæ vanus; unde potest agnosci, non huius, sed puri zeli instinctu, manifestari ab aliquo res laude dignas?

Respondeo. Primò huius rei infallibile signum est, quando is, qui Dei dona manifestat, ut aliquem iuvat, æquè facillè, imò promptius manifestat peccata sua vel defectus, dum id necessarium videt ad iuvandum alterum, vel dum vult pro imperfecto haberi. Et tales sunt omnes illi

servi Dei, qui ex puro zelo dona Divina sibi concessa aliis detegunt. Quocirca benè observavit P. Massæus in vitâ S. Ignatii lib. 1. cap. 10. eum, postquam inanis gloria vitium, quo antea laboraverat superasset, radicitusq; evulsisset, postea quòtisfœcunq; salus animarum, aut Dei gloria postularet, sua non minùs bona, quam mala, sine vllâ proſus cenodoxia titillatione, palam & ingenue exprimere solitus.

Alterum puræ intentionis hæc in se signum est, dum is, qui dona Divina sibi concessa manifestat, maiorem ex se, in se sentit pudorem vel repugnantiam ad ea manifestanda, quam sentiat ad manifestandas res, quæ illum humiliare & confundere coram iisdem possent. Qui enim ex appetitu vanæ gloriæ aliquid laude dignum manifestant de se, valde abhorrent à manifestatione siue per se, siue per alios faciendâ, rerum in sui contemptum redundantium.

Tertiù signum est, non ex vanitate sed ex Dei amore & proximorum, dona Dei detegi, quando prima omnium cogitatio, quæ menti eius primò repræsentat, manifestanda esse Dei dona, non excitatur ab appetitu seu desiderio laudis vel gloriæ apud alios, imò quando ne quidem venit in memoriam, ne quidem per primum motum, vllum desiderium, etiam involuntarium, laudis & gloriæ, sed solùm desiderium iuvandi aliquem, tali manifestatione, quæ peractâ sperat eum, crediturum magis eius cõsiliis vel doctrinis, per quas eum vel à malo avocare vult, vel à minore bono, vel in bono magis ac magis promovere.

Quânquam, etiam si involuntariè ingerebat se desiderium vanæ gloriæ, ante talem manifestationem Dei donorum, si verè necessitas vel vtilitas certa speretur, abigendum est desiderium vanitatis, & corrigenda inordinata intentio ab amore proprio inspirata, & eius loco adhibenda est pura intentio, & voluntas iuvandi alterum propter Deum, per illam donorum Dei modestam & veracem & humilem manifestationem, remotam ab omni iactantiâ, & aliorum contemptu vel postpositione, & coniunctam nihilominus saltem cum desiderio (ut loquimur in scholis) virtuali, humiliationis & contemptus nostri, qui in servis Dei magnis, esse solet penè assiduus, & sæpè expressè elicitur ex motivo humilitatis valde amatae propter Deum.

CAPVT VNDECIMVM.

De quinto Gradu Humilitatis.

Quintus Gradus est, desiderare ut humiliatiua, quæ ab aliis sciuntur & creduntur, etiam aliis, qui ea ignorent, manifestentur. Hic gradus est latior, quam quartus, qui erat desiderare, ut sit in malâ opinione apud alios. Verum